

תוכן העניינים

פרק 1: מחנה קיץ – הגדרות 161

1. מחנה (מחנה קיץ) 161

2. בעלות על מחנה 161

3. חלוץ 161

4. מאסף 161

5. מתקן מחנאי 161

6. מתקן מחנאי הנדסי 161

7. צינור 161

8. הנחיית שיפור 161

9. הנחיית בטיחות 162

10. מנהל המחנה 162

11. סגן מנהל המחנה 162

12. קב"ט המחנה 162

13. רכז הבטיחות 162

14. רכז התברואה 162

15. מדריך 162

16. מדריך בוגר 162

17. מדריך מקצועי 163

פרק 2: בעלי התפקידים במחנה 163

1. תנאי הסף לבעלי התפקידים 163

2. הכשרה והסמכה 164

3. חישוב כוחות ההדרכה במחנה 164

פרק 3: הצהרת הורים 165

1. הנחיות 165

2. הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם 166

פרק 4: ניהול הבטיחות במחנה 167

1. כללי 167

2. עיקרי הסיכונים בפעילות מחנאית 167

3. העמסה ופריקה של משאיות וכלי רכב אחרים במחנה 168

פרק 5: נוהלי ההתנהגות במחנה 169

1. כללי 169

2. נוהלי הלבוש במחנה 169

תוכן העניינים - המשך

פרק 6: בטיחות באש 170

1. רקע 170

2. מניעת שריפות במחנה והתפשטותן 170

3. מדורות יודלקו בכפיפות לכללים אלה 171

4. כתובות אש וסמלי אש יוצבו ויובערו בכפיפות לכללים אלה 171

5. שימוש בזיקוקין די-נור במחנה 172

פרק 7: התקנת גנרטור ותשתיות חשמל במחנה 173

פרק 8: השימוש במערכות גז 173

1. מערכת גז קבועה 173

2. מבערי גז ניידים ("כלבי גז") 173

פרק 9: מטבח 175

1. כללי 175

2. אחסנת אשפה ופינויה 175

3. בריאות והיגיינה של עובדי המטבח 176

פרק 10: מזון 177

1. הכנסת מזון למחנה 177

2. הטיפול במזון 178

3. רחיצת כלי אוכל 178

פרק 11: שירותי שדה, מקלחות והיגיינה 179

1. שירותים 179

2. מקלחות 179

3. ניקוז 179

4. חומרי ניקוי, הדברה וחיטוי 179

5. מכלי האשפה 180

פרק 12: ביטחון במחנה - כללי 181

1. מטרת האבטחה במחנות 181

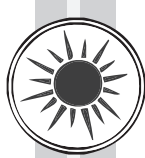
2. האחראי לביטחון במחנה - קב"ט המחנה 181

3. נוכחות האחראי לביטחון 181

4. המודעות לנושאי הביטחון 181

5. הסברה 182

תוכן העניינים - המשך

182 6. אישורים ותדרוכים של קב"ט הרשות/המחוז

182 7. תיאום מוקדם עם גורמי הביטחון המקומיים/אזוריים

182 8. תיאום בטחוני בלשכה לתיאום טיולים

182 9. כיתת כוננות

182 10. עליית משמר

183 11. תרגול נושאי הביטחון (תרגילים)

183 12. סריקות

פרק 13: אמצעי ביטחון פיזיים

183 1. גדר תקינה

183 2. הכניסה

184 3. חניה לרכב

184 4. הקפדה על סדר כדי להקל על איתור חפצים חשודים

184 5. סימון חזיהו של ציוד חיוני

184 6. מערכת כריזה למטרות שליטה

184 7. אמצעי תקשורת

184 8. תאורה

184 9. כרזות (פלקטים)

פרק 14: אבטחת המחנה

185 1. מחנות יום ולילה בשטח פתוח ומחוץ לתחום היישוב

185 2. אבטחה במחנה ביום ובלילה

187 3. אבטחה צמודה בשער

188 4. אבטחה ניידת (פטרול)

188 5. יציאה מהמחנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה

188 6. תוכנית אבטחת המחנה - כללי

188 7. המסגרת להכנת תיק אבטחה במחנה קיץ

פרק 15: חלוץ/מאסף

189 1. הביטחון בחלוץ

189 2. אישור בטחוני לחלוץ

189 3. בטיחות ובריאות בחלוץ

189 4. נוכחות בעלי תפקידים בחלוץ ובמאסף

תוכן העניינים - המשך

פרק 16: השימוש בנשק 190

1. הוראות פתיחה באש 190

2. אחזקת נשק 190

3. פעולות לאחר סיורי הירי 191

פרק 17: מצבי חירום 191

1. הטיפול בחפץ חשוד - עקרונות 191

2. אמצעים לשליטה, לאזעקה ולמילוט במצבי חירום 192

פרק 18: פיקוח ובקרה במחנה על הביטחון במחנה 192

1. תדרוכים 192

2. פיקוח ובקרה 192

פרק 19: טקס סיום 193

פרק 20: ביקור הורים 194

נספחים

נספח 1: אישור יציאה משטח המחנה 195

נספח 2: מעקב מספרי חניכים 196

נספח 3: שילוט למבנים מחנאיים ולמטבח 197

נספח 4: נוהל קליטת חניכים ביום הראשון 198

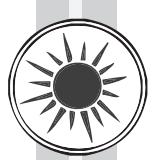
נספח 5: אישור קיום פעילות מחוץ לגדר המחנה 199

נספח 6: נוהל בדיקת מבנים יומית 200

נספח 7: כרזת ביטחון 200

נספח 8: דף קשר - מחנה קיץ 201

כרך ד' – קיץ

פרק 1: מחנה קיץ – הגדרות

1. **מחנה (מחנה קיץ):**
מקום שמתנהלת בו פעילות יום ולילה מאורגנת של נופש וחברה, אשר הוכרזה כמחנה לקבוצה המונה 11 ילדים לפחות. היא מתנהלת במבני קבע או במבנים קלים, שהוקמו למטרה זו לתקופה זמנית, או בשטח פתוח, במשך תקופה קצובה מעל ליומיים, כולל לינה, בחופשת לימודים מבית-הספר ומגן הילדים.
2. **בעלות על מחנה:**
אדם – לרבות תאגיד על-פי דין ובכלל זה תנועת נוער – המקים מחנה ומנהל אותו. למעשה הכוונה להנהגה המנהלת את המחנה.
3. **חלוץ:**
קבוצת נוער השווה עם מדריכיה הבוגרים בשטח המחנה העתידי לצורך הקמתו הפיזית. החניכים בחלוץ יהיו בוגרי כיתה ח' ומעלה. שהיית החלוץ בשטח אינה מחייבת רישוי עסק, אך מחייבת אישורים מהגורמים האלה: האגף לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום של משרד החינוך, משרד הבריאות, שירותי הכיבוי וההצלה, הרשות המקומית ומשטרת ישראל. שהיית החלוץ בשטח תהיה למחנה רק לאחר קבלת רישוי עסק מהרשות המקומית.
4. **מאסף:**
קבוצת נוער השווה בשטח המחנה שהסתיים לצורך פירוקו.
5. **מתקן מחנאי:**
מתקן שדה ארעי, המוקם במסגרת פעילות מחנאית, העשוי עץ, צינורות מתכת, חבלים ואמצעי חיבור אחרים ואשר גובהו המרבי 4 מ'.
6. **מתקן מחנאי הנדסי:**
מתקן שדה ארעי, המוקם במסגרת פעילות מחנאית. הוא עשוי עץ, צינורות מתכת, חבלים ואמצעי חיבור אחרים ואמצעי עגינה שונים, המיועד לשימושם של יותר מ-6 בני אדם בו-זמנית, ו/או מתקן אשר מתקיימת בו תנועה (דינמיות) של חלקיו, ואשר גובהו המרבי 6 מ'.
7. **צינור:**
צינור מתכת שעוביו 3-0.5 צול.
8. **הנחיית שיפור:**
הנחייה המפורסמת בכתב בידי יועץ הבטיחות המחוזי ועל-פי שיקול דעתו, אם הוא נוכח כי דרישות חוזר המנכ"ל להבטחת הבטיחות אינן מקוימות. פרק הזמן שיינתן לתיקון המתקן ולשיפורו לא יעלה על 24 שעות. בשעות אלה אין להשתמש במתקן כדי להשלים את הפעולות המתקנות המפורטות בהנחייה (הנוסח הקבוע של הנחיית שיפור מופיע בנספח ב' סעיף 7.11-19, בחוזר מנכ"ל קיץ 2009 (סט/8(ג)).

9. הנחיית בטיחות:

הנחיה המפורסמת בכתב בידי יועץ הבטיחות המחוזי ועל-פי שיקול דעתו, אם הוא נוכח כי שהייה במקום כלשהו במחנה או שימוש במתקן כלשהו המצוי בשטחו עלולים להיות מסוכנים. הנחיית הבטיחות מורה כי יש להפסיק לאלתר את השהייה במקום או את השימוש במתקן (הנוסח הקבוע של הנחיית בטיחות מופיע בנספח ג' סעיף 7.11-20, חוזר מנכ"ל קיץ 2009 (סט/8(ג)).

10. מנהל המחנה:

אדם, שעל שמו הוצאו הרישיון והאישור החינוכי לניהול המחנה, ושעבר הסמכה בהתאם להנחיות חוזר זה. מנהל המחנה אחראי על המחנה ועל הפעלתו בהתאם להוראות כל דין ולאמור בחוזר זה. מתוקף אחריותו על מנהל המחנה להיות נוכח במקום במשך כל זמן הפעילות. אם עליו להתלוות לפעילות מחוץ לתחום המחנה, ימלא את מקומו סגן מנהל המחנה. לתפקיד זה ימונה מרכז ההנהגה.

11. סגן מנהל המחנה:

מי שמסייע לניהול שגרת המחנה בהתאם להנחיות מנהל המחנה, וממלא את מקומו של מנהל המחנה בהיעדרו. הוא עבר הכשרה והסמכה של מנהלי מחנות בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל קיץ 2009. לתפקיד זה ימונה רכז ההדרכה/חבר בצוות ההנהגה.

12. קב"ט המחנה:

אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את פעילות הביטחון במחנה, ועבר הכשרה והסמכה בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל קיץ 2009.

13. רכז הבטיחות:

אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את פעילות הבטיחות במחנה, ועבר הכשרה והסמכה בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל קיץ 2009.

14. רכז התברואה:

אדם שמונה בידי מנהל המחנה לרכז את הטיפול בתברואה במחנה, ועבר הכשרה והסמכה בקורס רכזי תברואה במחנות נוער, שנערך על-ידי משרד הבריאות והוסמך.

15. מדריך:

בוגר כיתות י"ב, שהשתתף בקורס הדרכה של מינהל חברה והנוער במשרד החינוך או חניך שסיים קורס הדרכה של תנועת הצופים, והוא בעל ניסיון בעבודה עם נוער. חניכים בקורס, שטרם סיימו אותו לא יועסקו כמדריכים מן המניין.

16. מדריך בוגר:

מדריך בן 18 ומעלה, כגון מדריך שכבה.

17. **מדריך מקצועי:**

מדריך המלמד נושא מסוים בקייטנה, כגון ריתמוזיקה, ציור, אמנות, מחול, דרמה, שחייה, רכיבה על סוסים וכדומה. המדריך המקצועי פועל בפרקי זמן קצובים ואינו חייב להימצא בקייטנה במשך כל שעות הפעילות, כגון מפעילים במרכזי הפעילות.

פרק 2: בעלי התפקידים במחנה

1. **תנאי הסף לבעלי התפקידים**

א. **מנהל מחנה או סגן מנהל מחנה:**

בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם העונה על אחד או יותר מתנאים אלה:

- בעל תעודה של מורה או מדריך מוסמך לפחות, בעל ותק וניסיון בהוראה או בהדרכה של ילדים ונוער בת 3 שנים לפחות כבוגר, והוכשר והוסמך בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל קיץ 2009.
- בוגר אחד מקורסי ההכוון, המאושרים על-ידי מינהל חברה ונוער, והוכשר והוסמך בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל קיץ 2009.
- אדם, שמשמש בתפקיד הדרכה והוא בעל ותק וניסיון בהוראה או בהדרכה של ילדים ונוער בת 3 שנים לפחות בגופים, שמפוקחים על-ידי מינהל חברה ונוער או נתמכים על-ידי ובלבד שפעילות זו היא פעילות המשך של פעילותו מול אוכלוסייה דומה; והוא בעל תעודה בתוקף שהנפיק מינהל חברה ונוער, המעידה על כשירותו לתפקיד זה.

ב. **מדריך:**

בתפקיד זה רשאי לשמש מורה, מדריך מוסמך, מדריך בלתי מוסמך, סטודנט בעל ניסיון בהדרכת בני נוער, תלמיד סמינר ומדריך צעיר. המדריך יעבור הכשרה בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל קיץ 2009.

ג. **מדריך מקצועי, כגון מדריך אופניים, מדריך גלישה וכדומה:**

בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם בעל הכשרה ותעודת הסמכה מוכרת בתחום מקצועיותו.

ד. **קב"ט המחנה:**

בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם שאושר בידי מנהל המחנה, בעל דרגת קצונה במילואים או בעל דרגת סמ"ר ומעלה בצה"ל במילואים, בוגר תפקיד פיקודי באחת מהיחידות הלוחמות בצה"ל, ושעבר הכשרה והסמכה בהתאם. במקרים מיוחדים, כשהמועמד אינו עומד בקריטריונים אלה, הוא יאושר על-ידי קב"ט המחוז.

ה. **רכז הבטיחות:**

בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם, שהיה מדריך במחנה לפחות 3 שנים ועבר הכשרה והסמכה בהתאם.

ו. **רכז התברואה:**

בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם, שעבר הכשרה והסמכה בהתאם.

2. הכשרה והסמכה

לפני קיום המחנה יקפיד מנהל המחנה, כי בעלי התפקידים השונים ישתתפו בהשתלמויות הרלוונטיות, המתקיימות מטעם משרד החינוך, משרד הבריאות וההנהגה. להלן פירוט ההשתלמויות שעל כל בעל תפקיד לעבור:

- א. **מנהל המחנה וסגנו** יעברו השתלמות בת 8 שעות מטעם משרד החינוך, שתכלול את הנושאים האלה: תוכנית חינוכית במחנה, תהליך רישוי מחנה, ביטחון, בטיחות, תברואה, רפואה ועזרה ראשונה. בסיום ההשתלמות ייערך מבחן מסכם לכל המשתתפים.
- ב. **רכז הבטיחות** יעבור השתלמות בת 8 שעות, שתאורגן בידי אגף הביטחון והבטיחות במשרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה: ניהול הבטיחות במחנה, תוכנית הבטיחות במחנה, תהליך קבלת אישור בטיחות מטעם משרד החינוך, בעלי תפקידים במחנה ואחריותם בנושא הבטיחות, בטיחות בהקמת מתקני מחנאות, ניתוח אירוע ולקחים שנלמדו בעבר.
- ג. מומלץ שגם המנהלים יעברו השתלמות של רכזי בטיחות במחנה.
- ד. **המדריכים** יעברו הכשרה בת 16 שעות, שתאורגן בידי ההנהגות והשבטים ותכלול את הנושאים האלה: עקרונות ההדרכה לגיל הצעיר ולגיל הבוגר במחנה, הקניית כלים ומתודות ייחודיים לתוכנית המחנה, היכרות עם תוכנית המחנה בשטח המחנה במסגרת החלוץ, ניהול שגרת מחנה, פעולות ערב ולילה, הנחיות חוזר המנכ"ל תוך הדגשת ביטחון, בטיחות וגיהות, הנחיות לטיול קצר, לגיחות לילה ולפעילות אתגרית, רענון והנחיות לפעילות מחנאית ולבניית מתקנים ולאבטחתם, הנחיות למצבי חירום אפשריים במחנה, תוכנית ההדרכה במחנה, ניהול והנחיה של כוח האדם במחנה.
- ה. **קב"ט המחנה** יעבור השתלמות בת 8 שעות, שתאורגן בידי אגף הביטחון והבטיחות במשרד החינוך ותכלול את הנושאים האלה: אבטחה ושגרת מחנה, בניית תיק אבטחה במחנה, מצבי חירום ונוהלי פינוי, לקחים ודגשים.
- ו. **רכז התברואה** יעבור השתלמות במרכז ההדרכה של משרד הבריאות. ההשתלמות תנוהל בידי המפקח הארצי על בריאות הסביבה ותימשך ארבעה ימים. בסיום ההשתלמות יעברו המשתתפים מבחן מסכם. ההשתתפות בקורס זה מקנה אישור לרכז את נושא התברואה במחנות במשך חמש שנים; לאחר מכן יש צורך בהשתלמות נוספת.

3. חישוב כוחות ההדרכה במחנה

- א. לכל קבוצה בת 15 חניכים יתלווה מדריך אחד לפחות.
- ב. כנגד כל 40 חניכים יהיה נוכח מדריך בוגר אחד.
- ג. מנהל המחנה והמדריך הראשי אינם כלולים בחישוב מספר המדריכים.
- ד. מדריכים מקצועיים יכולים להיכלל בחישוב מספר המדריכים הבוגרים – בתנאי שהם חלק ממערך ההדרכה הקבוע של המחנה.

פרק 3: הצהרת הורים

1. הנחיות

- א. כל חניך במחנה ימסור למדריך האישי טופס הצהרה על מצב בריאותו, חתום בידי הוריו (ראו טופס הצהרת הורים בהמשך). הטופס יישמר בידי מרכז השבט באופן שיבטיח את היותו חסוי. מרכז השבט מחויב להעביר למרפאה (באמצעות צוות ההנהגה) את כל האישורים הרפואיים והמסמכים הרפואיים המתקבלים מהחניך.
- ב. מרכז השבט יעביר רשימה של החניכים המשתתפים במחנה, ויצהיר שקיים אצלו טופס הצהרת הורים לכל אחד מהם. ברשימה יפריד מרכז השבט את החניכים, שבטפסים שלהם מצוינות בעיות רפואיות. רשימת הבעיות הרפואיות והצהרות ההורים של אותם חניכים יועברו למרפאת המחנה.
- ג. הורי ילדים בעלי מגבלות רפואיות נדרשים לצרף לטופס מסמך רפואי, המאשר כי ילדם יכול להשתתף במחנה והמפרט את מגבלותיהם.
- ד. רופא המחנה או החובש (אם אין רופא) יקרא את טופסי ההצהרה של ההורים ואת הדו"חות הרפואיים, ובהתאם למגבלה יאשר את השתתפותם של החניכים או יקבע תנאים להשתתפותם. הצוות הרפואי אחראי להדריך את צוות המחנה, לרבות המדריך האישי, דרך מרכז השבט בהתאם לנתונים הרפואיים.
- ה. קבלתו של ילד הלוקה בבעיות בריאות למסגרת המחנה תיעשה באישורו של מנהל המחנה ובהתאם להצהרת ההורים, לאישורים הרפואיים ולעמדת הצוות הרפואי במחנה. הצוות הרפואי אחראי לדאוג ליישום ההוראות הרשומות בהצהרת ההורים ובדו"חות הרפואיים בעניין בריאותו של הילד. הורי הילד אחראים לספק את כל האישורים הרפואיים העדכניים לגבי מצבו הבריאותי של הילד.
- ו. בהצהרת ההורים יפורט באופן נפרד אם הילד יודע לשחות.
- ז. הטפסים של הצהרת ההורים יתויקו במקום נגיש לאנשי רפואה במחנה, תוך שמירה והקפדה על צנעת הפרט ועל סודיות רפואית.
- ח. אם יש לחניך בעיות רפואיות, אם יש לו ציוד רפואי נלווה, או אם הוא נוטל תרופות כלשהן, על ההורים לצרף לטופס הנחיות של הרופא המטפל, המפרטות כיצד יש לנהוג לגביו. הנחיות אלה יישמרו בידי הצוות הרפואי של המחנה, וזה ינחה את צוות המחנה ואת המדריכים הישירים של הילד לפי הצורך. בכל מקרה על המדריכים הישירים של החניך להכיר מגבלות אלה. לעניין נטילת תרופות יחולו ההוראות בחוזר הוראות הקבע 8/סו(א), סעיף 2.2-57: "מתן טיפול תרופתי במוסד חינוך".

הצהרת / אישור הורים על מצב הבריאות של בני/בתי המשתתף בפעילות תנועת הצופים

נא להקיף בעיגול את הפעילות הרלוונטית:

מחנה קיץ	קורס הדרכה	טיול חנוכה	טיול פסח	יום שבת	פעילות ימית	אחר
----------	------------	------------	----------	---------	-------------	-----

מקום הפעילות: _____ סוג הפעילות: _____

החוף	איילון	דר-רייג	תייא	חיפה	ירושלים	דרום	צפון	שרון צפון	שרון דרום	שבת	תאריך הפעילות
------	--------	---------	------	------	---------	------	------	-----------	-----------	-----	---------------

שם משפחה	שם פרטי	מס' ת.ז.	מין	זכר	תאריך לידה	כיתה
				נקבה		

אני מצהיר בזאת כי:

- לא ידוע לי על מגבלות בריאותיות המונעות מבני/בתי להשתתף בפעילות הנערכת בתנועת הצופים.
- יש לבני/בתי מגבלות בריאותיות המונעות השתתפות מלאה/חלקית בפעילות הנדרשת כדלקמן:

טיולים	פעילות גופנית	פעילות אחרת	תאור המגבלה
--------	---------------	-------------	-------------

מצורף אישור רפואי שניתן ע"י _____ לתקופה של _____

- יש לבני/בתי מגבלה בריאותית כרונית (כגון אסטמה, סוכרת נעורים, אפילפסיה, וכד') _____

מצורף אישור רפואי שניתן ע"י _____ לתקופה של _____

שם+כתובת+טלפון לפנייה בשעת מצוקה: _____

סוג התרופה	תאור אופן הטיפול
------------	------------------

- בני/בתי מקבל/ת את הטיפול התרופתי הזה: _____

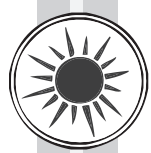
- בני/בתי נעזר/ת בכוחות עצמו/עצמה בציוד הרפואי הבא (משאף, ערכת זריקות, ערכת טיפול וכיו) _____

- הנני מאשר/ת לבני/בתי להשתתף בפעילות ימית (בריכה / ים / אחר): _____

בני/בתי יודע/ת / אינו יודע/ת לשחות.

אני מאשר / לא מאשר לבני/בתי להשתתף ברחצת לילה.

פרק 4: ניהול הבטיחות במחנה

1. כללי

א. ניהול הבטיחות הוא חלק בלתי נפרד משגרת הניהול הכוללת של מנהל המחנה. תהליך ניהול הבטיחות ממוקד במניעת כשלים וטעויות העלולים לסכן את החניכים, והוא כולל שני היבטים מרכזיים: האחד הוא זיהוי של הסיכונים הקיימים במחנה והערכתם, והאחר – העיקרי – הוא החשיבה הבטיחותית. נציג בקצרה שני היבטים אלה.

1. זיהוי הסיכונים במחנה והערכתם: תהליך זה נעשה בשלב התכנון וההכנה הכוללים של המחנה בסיוע יועצי בטיחות ומפקחים מטעם משרד הבריאות. בתהליך זה יש לזהות את הסיכונים השונים הטמונים בפעילות במחנה, המפורטים בסעיף 2 להלן, ולקבוע דרכים למיגורם או להפחתתם.

2. חשיבה בטיחותית: תהליך זה נעשה במהלך המחנה עצמו. לקראת כל פעילות המתקיימת במסגרת המחנה – עבודה מחנאית, פעילות ספורט, סיור וכדומה – יקיים מנהל המחנה תהליך של חשיבה מקצועית. במסגרתו ייבחנו הסיכונים, יוסברו הנחיות הבטיחות של המחנה ותתקיים פעילות הכנה מתאימה. כך, למשל, לקראת עבודה על מתקן מחנאי כלשהו יוגדרו במדויק בעלי התפקידים, המדריכים יונחו ללמוד היטב את הנחיות הבטיחות המקצועיות הנוגעות לעבודה מחנאית, יינתנו דגשים בכל הקשור בעבודה בגובה ובעבודה בכלי עבודה, ויודגש כי יש לבודד את המקום מחניכים אחרים שאינם עובדים על המתקן. דוגמה נוספת: לקראת פעילות לילה ינחו מנהל המחנה והמדריכים את כלל המדריכים בפרטי-הפרטים ובהנחיות הבטיחות הרלוונטיות מתוך חוזר המנכ"ל לבטיחות, ויורו להם לפעול לפיהן.

ב. ניהול הבטיחות יוצר שגרת פעילות של התנהגות מחנאית בטוחה. שגרה זו כוללת דיווח על אירועים חריגים; התמקצעות של כלל החניכים בכללי הבטיחות המחייבים; הכשרת בעלי התפקידים לכל נושא; ופעילות ועיסוק ודיון בכל פגישה בענייני בטיחות, הכוללים בדיקה, למידה והפקת לקחים מאירועי בטיחות ומתאונות. שגרת פעילות זו מובילה להישגים מחנאיים טובים יותר.

2. עיקרי הסיכונים בפעילות מחנאית

השהייה במחנה והפעילות המתקיימת בו מזמנות סיכונים רבים; להלן העיקריים שבהם:

1. **סיכונים הקשורים בעבודה מחנאית**, כגון הקמת המחנה ופירוקו, עבודה בסנאדות כבדות, בניית מתקנים בגובה, שימוש בכלי עבודה, כמו מסור, סכין, פטיש, גרזן והלמנייה ועוד.
2. **סיכונים הקשורים בספורט אתגרי ובפעילות שדה**, כגון ספורט שימושי, רפסודייה, פעילות לילה, טיול אופניים, ניווט, טיפוס וגלישה ועוד.
3. **סיכונים הקשורים באש**: כוויות ממדורות בשטח, כוויות משימוש בדלקים מסוכנים, שריפות יער וכדומה.
4. **סיכונים הקשורים בשהיית לילה ובלינת שטח**: היתקלות ביתדות, נפילה מערסלים או ממתקנים מחנאיים וכדומה.
5. **סיכונים הקשורים בבריאות**: שתיית מים מזוהמים, הרעלות במזון וכדומה.
6. **סיכונים הקשורים בעבודה במטבחי שדה**: היפגעות בעת חיתוך מזון ובעת שימוש במערכות הגז, היפגעות משמן רותח וכדומה.

7. עקיצות רמשים ועקרבים והכשת נחשים.
8. היפגעות מכלי רכב הנוסעים בשטח המחנה.
9. התייבשות ואיבוד נוזלים כתוצאה ממאמץ יתר ומעבודה בשמש.
10. התחשמלות מקווי מתח העוברים ליד מתקנים או כתוצאה מאלתורים.

בנושא בנייה מחנאית יש לפעול על-פי ההנחיות המופיעות בכרך א' – כללי, פרק 6 עמ' 23, ובחוזר מנכ"ל קיץ: "מתקני מחנאות".

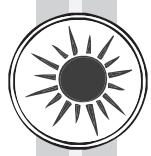
3.

העמסה ופריקה של משאיות וכלי רכב אחרים במחנה

הערה: הנחיות אלה תקפות לשלבי בניית המחנה, הפעלתו ופירוקו.

- א. העמסת/פריקת הציוד תתבצע כאשר מנוע המשאית כבוי.
- ב. העמסת/פריקת הציוד תתבצע בנוכחות בוגר.
- ג. לפני ההעמסה/פריקה יבצע הבוגר תדריך בטיחות לחניכים העוסקים בהעמסה ובפריקה בהתאם לנהלים הבאים:
 1. יוגדר אחראי העמסה/פריקה, והוא יקבע את סדרי ההעמסה/פריקה. האחראי יהיה חניך שכב"ג.
 2. לאחר ההעמסה יודא הבוגר כי אין חפצים בולטים, העלולים ליפול במהלך נסיעת המשאית.
 3. יש לפנות מראש את ציר התנועה של כלי הרכב מכל ציוד ואנשים.
 4. השטח שבו פורקים את הציוד, מרכזים אותו או מעמיסים אותו על כלי הרכב, יופרד באופן מוחלט מהאזור שהחניכים נמצאים בו. לא יהיו בו חניכים ואנשים אחרים שאינם עוסקים בהעמסה.
 5. בכל נסיעה של כלי רכב בתוך המחנה – לאחור או בקרבת חניכים – יכוון או ילווה את הרכב "מכוון קרקעי" – איש צוות מהמחנה – בהליכה.
 6. כל העוסקים בהעמסה, בפריקה ובהכוונה יזוהו באמצעי זיהוי כלשהו, כמו כובע או חולצה, ובלילה יחבשו כובעים בעלי פסים זוהרים או אפודות זוהרות כדי שיבלטו בשטח העבודה.
 7. במהלך הפריקה וההעמסה של ציוד במשאיות, הן בשלב החלוץ הן בשלב המאסף הן במהלך הפעלת המחנה, יהיה נוכח איש צוות רפואי במחנה.
 8. יש לתכנן את אופן ההעמסה בהתאם לסוג הציוד, ולחזק את הציוד בחבלים קשורים כהלכה.
 9. אין לזרוק ציוד לתוך כלי הרכב.

פרק 5: נוהלי ההתנהגות במחנה

1. כללי

- א. יש למעט ככל האפשר בשהייה בשמש.
- ב. מנוחת הלילה לחניכים לא תפחת מ-6 שעות רצופות, ומנוחת הצהריים לא תפחת משעה אחת.
- ג. לפני כל ארוחה ישטפו החניכים את ידיהם בסבון. בכניסה לחדר האוכל יימצא חבר שכבה בוגרת, והוא יבדוק את ידי כל החניכים.
- ד. בכל שבט יימצא חבר שכבה בוגרת ער זמן הלינה, על מנת לתת מענה מידי ולמנוע בעיות משמעת. רצוי כי המדריך יימצא בנקודה מוארת. מכשיר הקשר השבטי יימצא בידי התורן למקרה חירום.
- ה. יש לתדרך את החניכים, כי לפני השינה יש לנער את שקי השינה על מנת למנוע כניסת מזיקים, כגון עקרבים ונחשים.

2. נוהלי לבוש במחנה

- א. יש לחבוש כיסוי ראש מלא בשעות היום.
- ב. יש ללבוש חולצה בעלת שרוולים כהגנה מפני השמש (לא גופייה).
- ג. מומלץ למרוח קרם הגנה מסנן קרינה על איברי הגוף החשופים.
- ד. יש לנעול נעליים סגורות ושרוכות בשטח המחנה. במקלחת ניתן להיות בסנדלים.
- ה. יש להקפיד לנעול נעליים סגורות וללבוש חולצה בעלת שרוולים בדרך למקלחת.

פרק 6: בטיחות באש

1. רקע

ההנחיות שלהלן נקבעו בשיתוף עם נציבות הכבאות וההצלה, והופצו מטעמה כהוראות מחייבות לכלל תחנות הכבאות בארץ. ההנחיות הרלוונטיות ישמשו גם מחנות הנמצאים בשטח פתוח. מפקח כבאות מרשות כיבוי אזורית רשאי להוסיף על הנחיות אלה או לגרוע מהן או לשנותן על-פי שיקול דעתו המקצועי בשטח.

2. מניעת שריפות במחנה והתפשטותן

- א. רכוז הבטיחות של המחנה יהיה אחראי על בטיחות האש ועל מניעת שריפות.
- ב. יש למנות מקרב המדריכים וסגל המחנה כמה כיתות כוננות לכיבוי אש. תפקידן לכבות את האש אם תפרוץ דליקה ולנהל את הפינוי לשטח הכינוס, אם יידרש. כיתות אלה יקבלו הדרכה מגורם מקצועי ויצוידו בקשר אלחוטי.
- ג. במסגרת תרגול אירוע חירום יתורגל המחנה גם בפינוי בעקבות שריפה.
- ד. שטח המחנה יהיה נקי מצמחייה. יש לגזום ענפים שגובהם עד 3 מ' מהקרקע.
- ה. יש לנכש את העשבים בכל שטח המחנה.
- ו. יש לקבוע דרך מילוט מהיער, שתוביל לשטח כינוס פתוח. לשטח זה יגיעו כל החניכים בעת אירוע חירום. דרך המילוט תסומן על גבי מפה.
- ז. יש לקבוע דרך כניסה ויציאה נוספת למחנה לשעת חירום. היא תשמש לתנועת רכבי כיבוי והצלה. הדרך תהיה כבושה, ורוחבה יהיה 4 מ' לפחות.
- ח. במטה המחנה ובלוח המודעות יירשמו מספרי הטלפונים לשעת חירום, ובכלל זה מספרה של תחנת הכיבוי הקרובה.
- ט. במחנה שבו עד 200 חניכים יימצאו 2 עמדות כיבוי לפחות; במחנה שבו 200-400 חניכים – 4 עמדות כיבוי לפחות; ובמחנה, שבו מעל ל-400 חניכים, תהיה פריסת עמדות הכיבוי בהתאם להנחיות של שירותי הכבאות וההצלה.
- י. עמדות הכיבוי ימוקמו במקומות האלה: במגורי החניכים, במתחם הבישול, באזור מחסני הציוד ובאזור הגנרטורים.
- יא. כל עמדת כיבוי תכיל את האמצעים האלה לפחות: מטפה 6 ק"ג, מחבת וחבית מלאה עד למחציתה בשקי יוטה טבולים במים.
- יב. מכלי הגז, ובכלל זה הצנרת, יהיו מוגנים באמצעות שקים מלאים בחול. שקי החול ימוקמו באופן שיווצר חיץ בין מכלי הגז לבין המטבח.
- יג. מכלים לבניין יוחזקו במקום מאובטח ובכמות מזערית לצורכי המחנה. המכלים יסומנו בכיתוב בולט ומתאים.
- יד. הדלק המותר לתדלוק ולשימוש לצרכים אחרים במחנה הוא סולר בלבד.
- טו. מכלי הדלק לגנרטורים יימצאו בתוך מכל מרכזי. מתחת למכל זה תהיה גיגית לאיגום ולאיסוף של נוזלים ("מאצרה"). מטרתה לקלוט את כל תכולת המכל אם תתרחש דליפה. נפח גיגית זו יהיה גדול ב-10% לפחות מהנפח של מכל הדלק.
- טז. יש למנות אחראי להפעלת הגנרטורים ולשימוש בדלק במחנה. האחראי ידאג ויקפיד לסמן את

- מכלי הדלק בסימון מאיר עיניים ולאחסן אותם במקום סגור, הנגיש לשימוש לייעודו בלבד.
- ז. במחנות נוער ביער אין להשתמש באמצעי פירוטכניקה.
- יח. אין להדליק נרות באוהלים.
- יט. הדלקת נרות או "לפידים סיניים" (נרות המודלקים בתוך שקיות נייר הממולאות בחציין חול) או הדלקת נרות אחרת ייעשו בהשגחה מדריך אחראי בהתאם להנחיות הקב"ט המחוזי ונוהלי היער, בו מתקיים המחנה.
- כ. בתום השימוש בלפידים סיניים יש להמתין לדעיכת הנר, לוודא שהוא כבוי לחלוטין, ולאסוף את שקיות הנייר עם החול למקום המיועד לכך.

3. מדורות יודלקו בכפיפות לכללים אלה:

- א. הבערת האש תיעשה באישורו של רכז הבטיחות ובהשגחתו הישירה של מדריך אחראי, שמונה בידי מנהל המחנה למטרה זו.
- ב. אם קיים בשטח המחנה מקום המיועד להבערת אש, יש להשתמש בו.
- ג. המדורה תמוקם בקרחת יער ובמרחק 25 מ' לפחות מעשבייה, ממכלי דלק, ממכלי גז ומחומרים דליקים אחרים.
- ד. סמוך למדורה ובמרחק בטוח ממנה תוצב עמדת כיבוי.
- ה. בסיום הבערת המדורה תכובה האש בהשגחתו הישירה של המדריך האחראי, והוא יודא כי האש כובתה לחלוטין.
- ו. אם פרצה דליקה, יש להתרחק מיד מהאזור, להפעיל את כיתת הכוננות, ובמקרה הצורך להזעיק את שירותי הכבאות.
- ז. עם הגעתם למחנה יתודרכו החניכים וצוות המחנה בנושאים הכלולים בהנחיה זו.

4. כתובות אש וסמלי אש יוצבו ויובערו בכפיפות לכללים אלה:

- א. הצבת כתובות אש וסמלי אש והבערתם ייעשו באישורו של רכז הבטיחות ובהשגחתו הישירה של מדריך אחראי, שמונה בידי מנהל המחנה למטרה זו.
- ב. כתובת האש תמוקם בקרחת יער במרחק 25 מ' לפחות מעשבייה, ממכלי דלק וגז, מחומרים דליקים אחרים ומקהל הנאספים.
- ג. סמוך לכתובת האש ובמרחק בטוח ממנה תוצב עמדת כיבוי.
- ד. נוסף לעמדת הכיבוי ימצאו במקום 5 דליי מים. הלפידים יכובו אך ורק באמצעות טבילתם בדליי המים הללו.
- ה. בשטח, שמתקיים בו מפקד אש, ימצאו חובש ורכב פינוי.
- ו. הדלקת כתובות במסגרת מפקד אש תיעשה אך ורק בשטח המיועד לכך.
- ז. מומלץ להרטיב את שטח הכתובות והסמלים במים לפני תחילת המפקד.
- ח. שטח הדלקת הכתובות יהיה מסומן ומחובלל, ועל החניכים ייאסר להימצא בו.
- ט. הספגת כתובות האש תיעשה כשעתיים לפני הטקס, ובאמצעות סולר בלבד. בשום אופן אין לעשות זאת במהלך הטקס.
- י. החניכים והמדריכים שיעמידו את הכתובות יחבשו כובעים וילבשו לבוש ארוך. לאחר סיום העמדת הכתובות הם יחליפו בגדים שנרטבו בסולר.

- יא. בעת העמדת הכתובות יש לדאוג לעגינה נכונה באמצעות חוטי ברזל ויתדות, ולסמנם בפסי בד לבנים ובולטים.
- יב. הדלקת הכתובות תיעשה באמצעות לפיד שעווה או באמצעות מוט עץ, שאורכו 1.5 מ' לפחות ובקצהו יוטה טבעית מלופפת בחוט ברזל וספוגה בסולר.
- יג. אין להשתמש בשערי אש.
- יד. הפעלת אומגות אש תאושר על-ידי מנהל הבטיחות התנועתי.
- טו. אין להשתמש בלפיד הבנוי מקופסת שימורים.
- טז. כיבוי כתובת האש או סמל האש ייעשה בהשגחתו הישירה של המדריך האחראי, והוא יודא כי האש כובתה לחלוטין.
- יז. אין לכבות כתובות אש וסמלי אש בעת בעירתם – למעט במצבי חירום. יש להמתין עד תום הבעירה והתקררותם של שלדי הברזל, ואז להתיז מים על השטח שמתחת לכתובות או לסמלים, לפרקם, להוציא את היתדות ואת חוטי ברזל הקשירה, ולוודא שוב שהכיבוי מוחלט.
- יח. לאחר פירוק הכתובות והסמלים יש להשאיר את השטח נקי ומסודר כראוי, ולאחסן את הציוד במחסן סגור או במקום מוגן המיועד לכך.
- יט. הדלקת הכתובות תלווה על-ידי אדם בוגר בן 18 שנים לפחות שקיבל הדרכה, ותבוצע על-ידי בוגרים מכיתות י' ומעלה שקיבלו הדרכה מתאימה.

5. שימוש בזיקוקין די-נור במחנה

- א. זיקוקין די-נור הם חומרים מסוכנים ורגישים לפיצוץ, משום שהם מכילים חומר נפץ. הפיקוח עליהם מעוגן בחוק חומרי נפץ ובתקנות משרד העבודה. חוק חומרי הנפץ נחקק ב-1954 (התשי"ד), ועם השנים התווספו עליו תקנות והוספות. החוק ותקנותיו מגדירים בצורה מפורטת את כללי השימוש בחומרי נפץ, אחסנתם, יבואם ומכירתם, וכן את החלוקה הברורה בין הרשויות והגופים השונים באחריות הפיקוח על הזיקוקין די-נור.
- ב. מפעילי מחנות, המעוניינים לשלב בטקסי הסיום הפעלת זיקוקין די-נור, יקפידו לפעול על-פי ההנחיות אלה:
 1. הכנסת זיקוקים למחנה והפעלתם תיעשה אך ורק באמצעות מפעיל מורשה בעל היתר ותעודת הפעלה, המעידה כי הוכשר בידי משרד העבודה להפעלת זיקוקים.
 2. לצורך הפעלתם של זיקוקין די-נור, שקוטרם 40 מ"מ ומעלה, יש לקבל את האישורים הבאים (הפעלת זיקוקין, שקוטרם מתחת ל-40 מ"מ, אינה מצריכה קבלת אישורים אלה):
 - א. אישור המשטרה המקומית באמצעות חבלן משטרת.
 - ב. אישור מכבי אש, הכולל הוראות בטיחות באש.
 - ג. אישור המפקח האזורי על העבודה ממשרד התמ"ת.

פרק 7: התקנת גנרטור ותשתיות חשמל במחנה

1. התקנת גנרטור תיעשה אך ורק בידי חשמלאי מוסמך (על-פי חוק החשמל, התשי"ד-1954, ותקנותיו).
2. לכל גנרטור ימונה אחראי, ורק הוא יעסוק בהפעלת הגנרטור.
3. הגנרטור ומערכת החשמל, המוזנת באמצעותו, ייבדקו לפני הפעלתו הראשונה של הגנרטור ולאחר כל שינוי שיבוצע בו בידי חשמלאי בודק בעל רשיון מתאים (חשמלאי הרשאי לבצע בדיקות מתקן חשמל בהתאם לסוג הרישיון שלו, למעט עבודות חשמל שתוכננו ובוצעו על-ידיו). הנחיות מתאימות יינתנו לאחראי על הגנרטור.
4. המרחק בין הגנרטור למחנה, מיקומו של הגנרטור והמיקום של מכל הדלק (הנפרד) יהיו בהתאם להנחיות של רשות הכיבוי האזורית.
5. עמדת תדלוק לגנרטור תוצב במרחק 10 מ' לפחות ממנו. ליד העמדה יימצא מטפה כיבוי 6 ק"ג לפחות.
6. הנחיות להפעלת גנרטורים קטנים ("פק-פק") ניתן למצוא בכרך א' - כללי, פרק 8, נספח 5, עמ' 50.
7. קווי החשמל יותקנו בגובה 2.5 מ' לפחות מעל פני הקרקע.
8. מערכת החשמל תהיה מוגנת באמצעות ממסר זרם פחת ברגישות 30 מיליאמפר ומפסקים חצי-אוטומטיים.
9. לא יהיו חיבורי חשמל של 220 וולט לאוהלים.
10. תאורת חשמל לאוהלים תסופק במתח של 24 וולט בלבד.
11. אין לבצע אלתורי חשמל. כל התקנה, תיקון, הוספה או שינוי במערכת החשמל יבוצעו בידי חשמלאי מוסמך בלבד, כמתחייב בחוק החשמל.

פרק 8: השימוש במערכות גז

1. **מערכת גז קבועה**
 - א. השימוש במערכת גז קבועה במחנה ייעשה במטבח גדול המשמש לבישול.
 - ב. מערכת הגז תותקן ותאושר בידי טכנאי גז ותיבדק לפני השימוש בה.
 - ג. השימוש במערכת הגז ייעשה בידי אדם מבוגר או מדריך בוגר, שמונה לכך מראש וקיבל הדרכה מתאימה, ויש לו הידע לתפעל את המערכת.
 - ד. אם התרחשה תקלה במערכת הגז או נודף ממנה ריח של גז, יש לבדוק את החיבורים, ובמקרה הצורך להזמין טכנאי גז.
 - ה. במסגרת הבדיקה של הטכנאי ייבדקו הווסתים של מכלי הגז.
 - ו. מכלי הגז יאוחסנו במצב עמידה ובמקום מוצל. הם לא ייקברו באדמה ולא ייעטפו.
 - ז. צינורות גז המונחים על הקרקע יהיו מוגנים מפני פגיעה. במקרה הצורך יש להשחילם לשרוול הגנה.
 - ח. בקרבת הכיריים לא יימצאו חומרים דליקים, כגון בד, שמן, דלק, מוצרי נייר, חבלים וכדומה.

2. **מבערי גז ניידים ("כלבי גז")**

מבערי הגז הניידים מיועדים לבישול שדה ולתנאים, שבהם נדרש להפעיל מערכת גז באופן חד-פעמי. המבערים מחוברים בחיבור ישיר למכלי גז בני 30 ליטרים לפחות, ופועלים באמצעות גז פחמני מעובה -

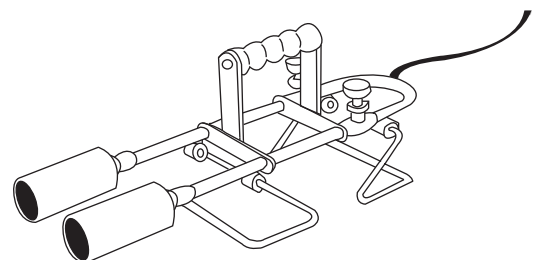

חומר דליק שהשימוש בו כרוך בסיכונים רבים. משום כך יש להקפיד על יישום מלא וקפדני של כללי הבטיחות שלהלן:

- א. מכלי הגז יובלו ברכב המיועד לציוד בלבד, אשר אינו מסיע נוסעים. במהלך הנסיעה יהיו המכלים מונחים במצב אנכי (בעמידה) ובצורה יציבה, כדי שלא ייפלו בעת טלטול הרכב. ככלל אחראית ההנהגה לספק את הגז במחנה, ולכן אין צורך להביא מכלי גז מהשבטים.
- ב. הפעלת מבערי הגז תיעשה במקום פתוח ומאוורר ובידי מדריך מיומן, שיוגדר כאחראי המכיר את המערכת.
- ג. אם יש בלוני גז נוספים, יש להקפיד שיונחו במקום מרוכז ומרוחק מאזור ההפעלה, ושלא תתאפשר גישה של חניכים למקום זה. ליד מצבור הבלונים ימצא מטפה 6 ק"ג.
- ד. בתום השימוש במערכת הגז יסגור המדריך האחראי את ברז המכל, ויקפיד להעמיס את בלון הגז במצב אנכי (בעמידה), כדי שלא ייפגע במהלך הנסיעה.
- ה. פעם בחצי שנה תיבדק המערכת בידי טכנאי גז מוסמך. בבדיקה זו ייבדקו כלל האבזרים, החיבורים והצינור.

ו. בהפעלת המבערים יש להקפיד על הנחיות אלה:

1. יש להציב את המבער באופן יציב באמצעות הרגליות.
2. יש להציב את כלי הבישול באופן יציב ולוודא כי אינו מתהפך, כאשר הוא מלא במים או במזון.
3. להדלקת המערכת יש לפתוח קודם את הברז הראשי שבמכל, ולאחר מכן את ברז המבער. במקביל לפתיחת ברז המבער יש להגיש גפרור להדלקה.
4. הלהבה צריכה להיות חזקה, רועשת וכחלחלה. אפשר לווסת את עוצמת האש באמצעות ברז המבער.
5. לכיבוי המערכת יש לסגור את ברז המבער, ולאחר מכן את ברז המכל. אם יש צורך בפירוק המערכת, יש לסגור קודם את ברז המכל, ולאחר מכן את ברז המבער.

פרק 9: מטבח

1. כללי

הערה: בסעיף זה מתייחסות הנחיותינו למטבח מרכזי או לכמה מטבחים, המנוהלים בתוך מחנה גדול.

- א. המטבח יוקם במרחק 100 מ' לפחות מחדרי השירותים ותוך התחשבות בכיווני הרוחות או בהתאם להנחיות המפקח של משרד הבריאות לקראת הקמת המחנה. במקרים חריגים יאושר המיקום על-ידי מפקח של משרד הבריאות מלשכת הבריאות שהמחנה בתחומה.
- ב. במבנה מטבח קבוע ומרכזי יתקיימו תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל לפי תקנות רישוי עסקים. סוגי המזון המוכן והמוגש במטבח המרכזי יאושרו בהתאם לתשתיות.
- ג. במטבח יתקיימו תנאים אלה:

- 1. המבנה ישמש אך ורק כמטבח.
- 2. במקום יימצאו שולחנות עבודה מצופים בחומר אטום, הניתן לרחיצה.
- 3. הכלים והמצרכים יאוחסנו על אצטבאות, שגובהן 30 ס"מ מהרצפה לפחות.
- 4. הלחם יהיה ארוז באריזה המקורית של המאפייה, ויאוחסן בקופסת קרטון נקייה, המונחת על אצטבה, או בארון מרושת, המונע חדירת חרקים ומכרסמים. הארון יהיה סגור בכל עת.
- 5. במטבח יהיה ברז, ובו מים זורמים לשטיפת כלים.
- 6. מתחת לברז יותקנו שולחן רחצה וכיור לשטיפת הכלים. הכיור ואזור השטיפה ינוקו משאריות מזון מיד בתום שטיפת הכלים.
- 7. במטבח יותקנו ווים לתליית הסירים הרחוצים בגובה 50 ס"מ מהרצפה לפחות.
- ד. הכנת המזון תיעשה על-פי ארבעת כללי היסוד לטיפול נכון במזון (לפי נוהל ההדרכה של משרד הבריאות):
 - 1. רכישת מזון ממקומות בטוחים.
 - 2. מניעת חדירה של חיידקים למזון.
 - 3. מניעת ריבוי חיידקים במזון.
 - 4. הרחקת חיידקים מכלים וממזון.
 - 5. יש לדאוג למניעת כניסה של אנשים למטבח המחנה אלא לצורכי עבודה בלבד.

2. אחסנת אשפה ופינויה

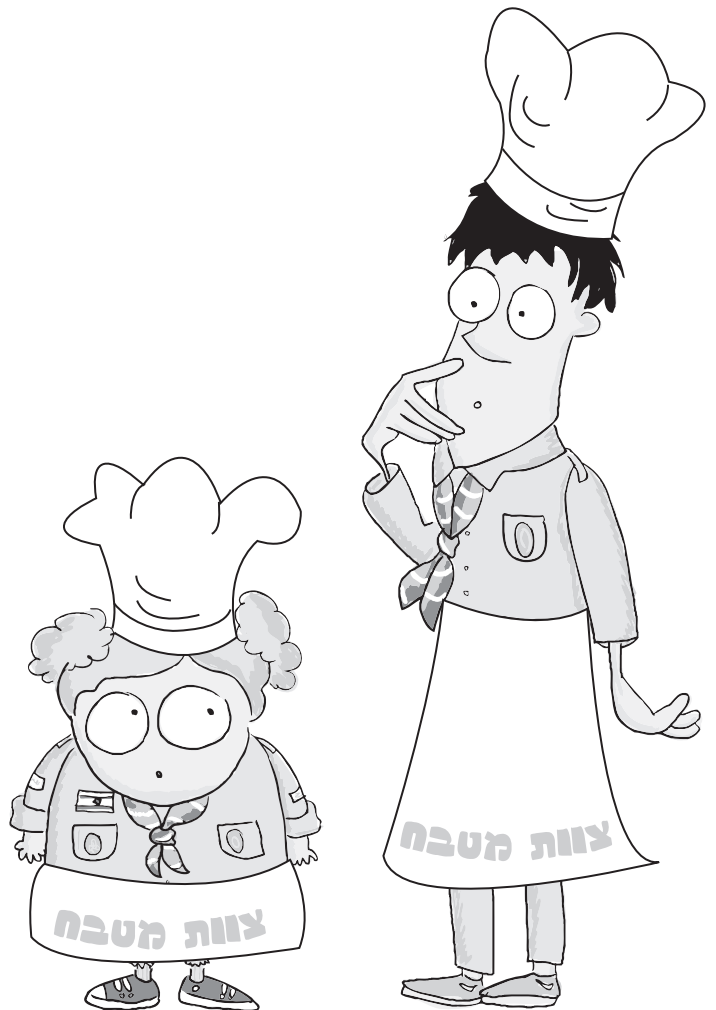
- א. האשפה במטבח תאוחסן במכלים בעלי מכסה תקין.
- ב. בתוך המכל יהיו שקיות מפוליאתילן (ניילון) בגודל המתאים למכל.
- ג. האשפה תפונה מהמטבח פעם ביום לפחות אל מכל אשפה מרכזי (צפרדע) המותקן במרחק 50 מ' מהמטבח.
- ד. המשטח של מכלי האשפה יהיה נקי בכל עת.

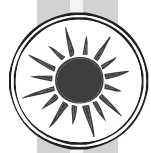

3. בריאות והיגיינה של עובדי המטבח

- א. עובד המטבח במחנה יידרש להמציא אישור רפואי, שהוא בריא לחלוטין ורשאי לעבוד במטבח, או שהוא יאושר על-ידי הסמכות הרפואית במחנה: חובש או רופא.
- ב. העובד במטבח המחנה חייב להקפיד על נקיון גופו ועל נקיון בגדיו. עליהם להיות בהירים ומיועדים לעבודת המטבח. כן עליו להקפיד על הכללים הנדרשים לשמירה על ההיגיינה הסביבתית.
- ג. לא יעבוד במטבח המחנה מי שנתקיים בו אחד מאלה:
 - 1. הוא חולה במחלה מידבקת או נושא טפילים של מחלה מידבקת, שאושרה על-ידי גורמי הרפואה במחנה: חובש או רופא. לצורך זה יש לבצע בדיקות צואה מתאימות.
 - 2. על גופו יש חבורות, חטטים או פצעים פתוחים או מוגלתיים - אף אם הם מכוסים בתחבושת.
- ד. בעת העבודה במטבח לא יענדו העובדים תכשיטים על-ידיהם, ושערם יהיה אסוף.

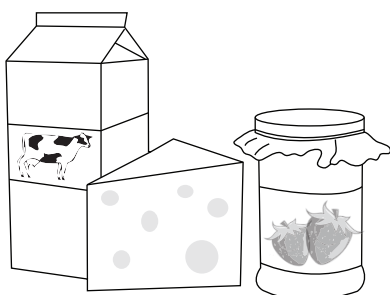
פרק 10: מזון

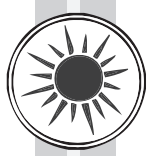
1. הכנסת מזון למחנה

א. לשטח המחנה לא יוכנסו מצרכי מזון אלה:

- קרמים, קצפות ורטבים.
- מיונז.
- חלב שאינו מפוסטר או מעוקר.
- בשר, עוף, דגים ומוצריהם – מבושלים או בלתי מבושלים, טחונים או בלתי טחונים, קפואים או בלתי קפואים – אלא אם כן הם משומרים וארוזים בקופסאות סגורות הרמטית. באתרים, שיש בהם מטבח מרכזי העומד בתנאי "בית אוכל", מותר להכין מוצרים שמעבר למצוין בטבלה באישור משרד הבריאות ובהתאם לתשתית התברואתית במטבחי שדה או ב"ת-מטבחים". בהתאם להגדרות משרד הבריאות יוכנו המוצרים המפורטים בטבלה שלהלן.
- ג. השימוש בפריטי המזון המפורטים בטבלה שלהלן מותר בכפיפות לאישור של לשכת הבריאות ולמילוי התנאים המצוינים לצדם:

התנאים	מצרך המזון
ממקור מאושר, ארוזים באריזה המקורית של היצרן	מצרכי מזון משומרים
א. ארוזים באריזות מקוריות סגורות ונקיות ב. טריים מדי יום	חלב, מוצרי חלב וגבינות
ארוזים באריזה המקורית של היצרן	מרגרינה, חמאה וריבה
נקיות ושלמות (לא סדוקות)	ביצי תרנגולת
ארוזים, יבשים ובלתי מצופים	דברי מאפה
עטופים	שוקולד ודברי מתיקה
טריים או מיובשים	פירות וירקות
אספקה יומית ממאפייה מאושרת	לחם

2. הטיפול במזון

- א. לא יוחזקו במחנה ולא יוגשו למשתתפים בו שאריות מזון או מאכלים מארוחה אחרת.
- ב. ככל האפשר יוכנו המאכלים סמוך לשעת האכילה.
- ג. יש להימנע מנגיעה מיותרת במצרכי המזון.
- ד. המזון יאוחסן בכלים נקיים וסגורים.
- ה. מאכלים הנאכלים חמים יוחזקו עד להגשתם במכל חימום בטמפרטורה מעל 70 מעלות צלזיוס.
- ו. מאכלים הנאכלים קרים יוחזקו בקירור פעיל בטמפרטורה עד 4 מעלות צלזיוס.
- ז. הובלת המאכלים תיעשה במכלים נקיים וסגורים. המכלים ינוקו מיד לאחר השימוש.
- ח. פירות וירקות יש לרחוץ באופן יסודי ביותר בתמיסת דטרגנט, ולאחר מכן לשוטפם היטב במים זורמים על-פי הנוהל של משרד הבריאות.
- ט. המטפלים במזון ירחצו את ידיהם בסבון באופן יסודי לפני התחלת העבודה, לאחר כל הפסקה בעבודה או פעולה שאינה קשורה במזון, בין פעולות מסוגי מזון שונים, ובעיקר אחרי ביקור בשירותים.

3. רחיצת כלי האוכל

- א. בשטח המחנה יימצא מתקן לרחיצת כלי האוכל.
- ב. מתחת למתקן יהיו תעלות ניקוז פתוחות להרחקת מי השטיפה אל מחוץ לשטח המחנה, או בור סופג בנפח מטר מעוקב אחד לפחות. הוא ימולא באבנים או בחצץ בהתאם לאישור משרד הבריאות.
- ג. מעל למתקן יותקנו ברזים זוגיים נגדיים כדי לאפשר רחיצת כלים משני הצדדים.
- ד. המפתח לכמות הברזים בחדר האוכל יתייחס לכלל האוכלים במחזור אכילה אחד: ברז אחד ל-25 ילדים.
- ה. שטיפת הכלים תיעשה במים זורמים ובחומרים שאושרו בידי משרד הבריאות.

פרק 11: שירותי שדה, מקלחות והיגיינה

1. שירותים

- א. השירותים והמשתנות יהיו עשויים מאחד הסוגים (או מכמה מהם) המפורטים בתקנות רישוי עסקים (תנאים תברואיים למחנות ומחנות נופש). הם ייבנו, יוחזקו ויסולקו בהתאם לתנאים המפורטים בתוספת הראשונה לתקנות אלה ולפי הכתוב בתדריך של משרד הבריאות.
- ב. השירותים יסומנו באופן ברור ונראה לעין. במחנות הממוקמים בטבע יהיה הסימון כדלהלן:
1. הדרך לשירותים תשולט בשילוט זוהר וברור.
 2. בשעת הלילה תואר הדרך במנורות או בכל דרך בטוחה אחרת.
 3. בסמוך לשירותים או לשוחות יותקנו ברזי מים זורמים לשטיפת ידיים לאחר השימוש בשירותים. ליד הברזים ימצא תמיד סבון.
 4. יש למנות אחראי. תפקידו יהיה לדאוג לנקיון השירותים והמשתנות.
 5. במחנה, שיש בו שירותי שדה או שירותים כימיים, יוקמו מקומות המגורים לפחות 50 מ' מהשירותים הקרובים, אך לא יותר מ-100 מ' מהם. ניקוז השירותים יהיה באישור משרד הבריאות.

2. מקלחות

- א. במחנה הכולל לינה יוקצו מקלחות נפרדות לשני המינים. לכל 50 איש תהיה מקלחת אחת לפחות.
- ב. מקלחת שדה תעמוד בתנאים האלה:
1. ניקוז המקלחת יהיה באמצעות בור לספיגת מי הדלוחין או תעלות ניקוז אל מחוץ לשטח המחנה, או באמצעות פתרון אחר שיניח את דעתו של משרד הבריאות.
 2. רצפת המקלחת תהיה בנויה מבטון או מאריחים.
 3. מדי בוקר תישטף רצפת המקלחת במברשת ובמים ובתמיסה של חומר מחטא, שאושר בידי משרד הבריאות.

3. ניקוז

- א. לניקוז המים במחנה ממקלחות, מהמטבח וכדומה יוכנו בורות סופגים. אפשר לנצל את הטופוגרפיה לניקוז ללא בור סופג באישור משרד הבריאות.
- ב. ניקוז הדלוחין יהיה באמצעות צנרת סגורה, שתוביל לבורות סופגים או למערכת ביוב מרכזית, שתאושר על-ידי משרד הבריאות.

4. חומרי ניקוי, הדברה וחיטוי

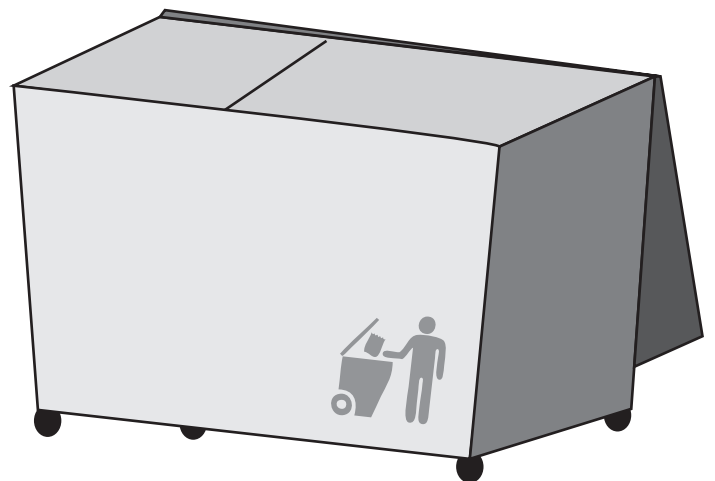
- א. במפקדת המחנה ובמטבחי השבטים ימצא תמיד מלאי של חומרי ניקוי – לרבות סיד וגיר, אם מבוססים השירותים על בורות ספיגה – נייר טואלט וסבון בכמות מספקת לתקופת המחנה.
- ב. חומרי החיטוי וההדברה יאוחסנו במקום נפרד המיועד למטרה זו בלבד. מקום זה יהיה נעול בכל עת, והמפתח יימצא בידי מנהל המחנה/איש צוות מחנה מטעמו.
- ג. המקומות, שבהם יאוחסנו חומרי הניקוי וההדברה, ישולטו בשלט "זהירות! חומרי ניקוי/חומרי הדברה! לא למאכל!".
- ד. השימוש בחומרי הדברה ייעשה בידי מדביר מוסמך בעל רשיון.

5. מכלי האשפה

- א. אשפה מכל סוג שהוא תפונה מהמחנה בשקי פוליאטילן פעם ביום לפחות. הפינוי ייעשה בידי הרשות המקומית או בידי קבלן פרטי מאושר.
- ב. בתוך המחנה יפוננו פחי האשפה הקטנים שבאזור המגורים, השירותים והמטבח שלוש פעמים ביום לפחות למשטח מרכזי, שייקבע בתיאום עם משרד הבריאות.
- ג. במחנה הכולל מגורים יוצבו ליד מקומות המגורים מכלי אשפה מרכזיים. מכלי האשפה יעמדו בתנאים אלה:
 1. הם יוצבו במרחק 50 מ' ממטבח המחנה.
 2. השטח שמסביב למכלי האשפה ומתחתם יהיה נקי בכל עת.
 3. בתוך כל מכל תהיה שקית פוליאטילן המתאימה לגודל המכל.

פרק 12: ביטחון במחנה – כללי

1. מטרת האבטחה במחנות

- המטרה העיקרית של האבטחה במחנות היא הגנה על החניכים ועל אוכלוסיית המחנה מפני גורמים עוינים; והרתעתם של אלה מביצוע פיגועים מסוגים אלה:
- פיגוע ותקיפת חניכים ומדריכים בתחומי המחנה בנשק קר: סכינים, פגיונות, אלות וכדומה.
 - פיגוע על-ידי החדרת אמצעי חבלה, מתאבד ומכוניות תופת לתחומי המחנה או למקום סמוך.
 - התקפת מחבלים באמצעות נשק חם.
 - כניסת גורמים זרים, עוינים/פליליים, לתחום המחנה.
 - פיגוע בטוילים ובפעילויות ספורט ונופש המבוצעים במסגרת המחנה.

2. האחראי לביטחון במחנה – קב"ט המחנה

- במחנה ימונה אחראי לביטחון – קב"ט המחנה – בעל דרגת קצונה במילואים או בעל דרגת סמ"ר ומעלה בצה"ל במילואים, בוגר תפקיד פיקודי באחת מהיחידות הלוחמות בצה"ל.
- קב"ט המחנה חייב לקבל תדרוך אישי בנושא מילוי תפקידו מהקב"ט המחוזי. התיאום לביצוע התדרוך יקוים לפחות 15 יום לפני פתיחת המחנה באחריות מנהל המחנה.
- קב"ט המחנה חייב בהכשרה מתאימה במסגרת ההשתלמויות של מינהל החברה והנוער.

3. נוכחות האחראי לביטחון

- בכל מחנה, שלנים בו או ששוהים בו מעל 100 משתתפים במשך הלילה, חייב קב"ט המחנה להימצא בתוך המחנה כל הלילה.

4. המודעות לנושאי הביטחון

- מנהל המחנה או קב"ט המחנה יפעל במשך המחנה להגברת מודעותם של הסגל והחניכים לנושאי הביטחון כדלקמן:
- מיד עם פתיחת המחנה יכנס המנהל או קב"ט המחנה את החניכים לתדריך הסברה בטחוני. במחנות, שמשכם עולה על שבוע, תתקיים פעולת הסברה פעם בשבוע.
 - ההסברה תכלול נושאים אלה:
 - סיכונים בטחוניים אפשריים: החדרת מטען חבלה, חדירת מתאבד, החדרת מכונית תופת, הצתה, חטיפה, פיגוע בנשק קר, פיגוע בנשק חם ועוד.
 - זהירות מ"חפץ חשוד" – גילוי ותגובה: מהו "חפץ חשוד"? סוגי "חפצים חשודים", תגובות ראשוניות, הרחקת אנשים וילדים, דיווח מידי, אזעקת המשטרה, פינוי.
 - סדר הפעולות ואופן ההתנהגות בעת איתור "חפץ חשוד" המחייב פינוי: סימון המקום ואבטחתו, ריכוז כל קבוצה ליד המדריך שלה, פינוי לשטח כינוס מסודר, עריכת מפקד ילדים מדויק, המתנה לכוחות הביטחון.
 - סדר הפעולות בעת אירוע בטחוני/חירום.

5. הסברה

- א. עם פתיחתו תינתן לכל מדריכי המחנה הסברה על-ידי קב"ט המחנה, או בהתאם להנחייתו האישית - על-ידי קב"ט הרשות המקומית או על-ידי האחראי לבטחון המחנה.
- ב. קב"ט המחנה חייב בהשתלמות. זו תתקיים באחריות משרד החינוך לפני קיום המחנה.

6. אישורים ותדריכים של קב"ט הרשות/המחוז

- א. כל פתיחת מחנה מחייבת תדריך ואישור של קב"ט המחוז של משרד החינוך - נוסף למילוי טופס תיאום והצהרה לקיום הוראות הבטיחות והביטחון במחנה. כן יש לעדכן את קב"ט הרשות או המועצה האזורית על קיום המחנה.
- ב. קב"ט המחוז יאשר את מינוי קב"ט המחנה ויתדרך אותו.
- ג. קב"ט המחוז יאשר את תוכנית אבטחת המחנה, את מספר המאבטחים ביום ובלילה ואת נוהלי אחסנת הנשק.
- ד. קב"ט המחוז יבדוק את אמצעי הקריאה והאזעקה במחנה.
- ה. קב"ט המחוז יודא את קיומם של אמצעי תקשורת, המאפשרים התקשרות למשטרה, למכבי האש ולמד"א.
- ו. קב"ט המחוז יקבע מועד לביצוע תרגיל פינוי.

7. תיאום מוקדם עם גורמי הביטחון המקומיים/אזוריים

התיאום ייעשה בכל מקרה ובכל מספר של משתתפים באמצעות הקב"ט המקומי ובאחריות מנהל המחנה.

8. תיאום בטחוני בלשכה לתיאום טיולים

מחנות, שמתקיימת בהם פעילות לילה והממוקמים מחוץ לשטח המיושב של היישוב, חייבים לקבל אישור בטחוני מהלשכה לתיאום טיולים.

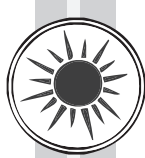
9. כיתת כוננות

כל המאבטחים השוהים במחנה במשך הלילה, ובכללם המאבטחים שאינם במשמרת, יהיו מאורגנים במסגרת "כיתת כוננות" לצורך הפעלה מרוכזת ומאורגנת להתגוננות נגד תקיפה עוינת בפרק הזמן שלפני הגעת כוחות הביטחון. הפעלת כיתת הכוננות בעת הצורך תבוצע אך ורק לפי ההוראות ובפיקודו הישיר של קב"ט המחנה או סגנו. לשם כך עליו להכין ולאמן את כיתת הכוננות בהתאם לדרוש.

10. עליית משמר

בכל ערב תתבצע עליית משמר בנוכחות קב"ט המחנה. היא תכלול תדריך לכל המאבטחים והשומרים.

11. תרגול נושאי הביטחון (תרגילים)

- קב"ט המחנה ידאג לבצע תרגול של המאבטחים וכן תרגול של פינוי המחנה. חיוני לתרגל כל מחנה במצבי חירום אפשריים מוקדם ככל האפשר. התרגול יסייע בהגברת הזהירות, הערנות ויכולת התגובה הנכונה במצבים בטחוניים וביחודיים אפשריים, ויתבצע במתכונת כדלקמן:
- תרגיל פינוי במצבי חירום למחנה
- התרגיל בא לבחון את הצורך לפנות את המחנה בעקבות מצבי חירום בטחוניים וביחודיים כאחד.
 - התרגיל יתקיים לאחר תכנון וארגון מראש ביום פתיחת המחנה.
 - תרגיל הפינוי יתקיים בכל מחזור חדש של מחנאים.
 - במחנה, שנמשך יותר משבוע, יבוצע תדרוך נוסף של החניכים בשבוע השני.

12. סריקות

- בכל מחנה יקוימו בכל יום סריקת בוקר וסריקות שוטפות נוספות. מטרתן: לוודא שלא הוטמנו בשטח המחנה מטען חומר נפץ או חפץ מסוכן.
- סריקת הבוקר תבוצע על-ידי מאבטח חמוש ואדם נוסף לפי קביעה ותכנון של קב"ט המחנה. במחנות, המשתרעים על שטח גדול, תבוצע הסריקה על-ידי מבוגרים במספר רב יותר לפי תכנון האחראי לביטחון, כדי "לכסות" באופן יסודי את כל השטח בזמן המזערי הנתון.
- הסריקה תבוצע בשיטת "פעולה במקביל" ותקיף את כל שטח המחנה, ובכלל זה מבנים, חצרות, חדרי משחק ופעולה, שירותים, מטבח וחדר אוכל, משרד או מפקדה, פחי אשפה (גם בתחנת ההסעה שליד המחנה), ארגזי חשמל, עמדות כיבוי אש, מחסנים, צמחייה וכל מקום אחר שיכול לשמש להסתרת מטען.
- נוסף לסריקת הבוקר תבוצע סריקה היקפית - בעיקר לאורך הצד הפנימי של הגדר או לאורך הקו התוחם את אזור המחנה. סריקה מסוג זה תבוצע לפחות פעם בשעה בזמן פעילות המחנה על-ידי שני אנשים.

פרק 13: אמצעי ביטחון פיזיים

1. גדר תקינה

- הערה:** ההחלטה לגבי קיומה של גדר היא של הקב"ט המחוזי בשטח.
- לפני פתיחת המחנה יש לוודא שהגדר שלמה. אם הגדר פרוצה, יש לתקנה מיד.
 - לפני פתיחת המחנה יש לוודא, שהשטח הסמוך והצמוד לגדר המחנה נקי מצמחייה, מפסולת בניין ומחומרים זרים אחרים וגלוי לעין, ואינו יכול לשמש מסתור להנחת "חפצים חשודים".

2. הכניסה

- יש לאפשר כניסה משער אחד בלבד בכל מחנה. יתר השערים יהיו נעולים במשך כל שעות המחנה.
- יש לוודא את קיומם של שני פתחי מילוט נוספים לפחות. הם יהיו סגורים מצדם הפנימי, ופתיחתם בעת הצורך תהיה נוחה ומהירה.

3. חניה לרכב

- א. יש לאסור כניסת רכב לתחומי המחנה. תאושר כניסה אך ורק לרכב החיוני לפעילות המחנה.
- ב. יש לוודא את קיומו של מקום חניה לכלי רכב במרחק 100 מ' לפחות מהכניסה למחנה. עם זאת אפשר לאשר חניה צמוד למחנה גם במרחק קטן יותר על-פי תנאי השטח והשליטה, שיש למאבטח על הנעשה במגרש החניה.

4. הקפדה על סדר כדי להקל על איתור חפצים חשודים

- א. יש לעשות הכול כדי להקל על האיתור ועל הזיהוי של חפצים חשודים.
- ב. לשם כך יש לוודא:
 1. הימצאות מקומות מוגדרים לריכוז אשפה בתוך המחנה.
 2. פינוי אשפה באופן מסודר ובתדירות גבוהה.
 3. סידור וארגון של ציוד החניכים.

5. סימון זיהוי של ציוד חיוני

כדי להקל על הזיהוי של ציוד ואמצעים השייכים למחנה - וכך למנוע החלפת חפצים קיימים באחרים הדומים להם, העלולים לשמש גורמים עוינים למטרה חבלנית - יש לסמן באופן בולט ציוד חיוני כמטפי כיבוי, מכלי גז ניידים, מצברים ועוד.

6. מערכת כריזה למטרות שליטה

- כדי להקל על מנהלי המחנה בהעברת הנחיות ברורות לכלל החניכים בעת חירום יש לוודא שבמחנה נמצאים:
- א. "מגפון" ידני - לקבוצה המונה עד 500 איש.
 - ב. מערכת כריזה - לקבוצה המונה יותר מ-500 איש.

7. אמצעי תקשורת

- א. יותקנו אמצעים לאזעקת המשטרה או צה"ל (טלפון/טלפון נייד, קשר אלחוטי).
- ב. בכל מחנה יותקנו אמצעי קשר או מערכת כריזה לאזעקת המאבטחים והמדריכים בשעת הצורך.

8. תאורה

בכל מחנה, שבו שוהים חניכים בלילה, יימצאו אמצעי תאורה לגיבוי, כגון גנרטור קטן ו/או פנסים. בשעות הלילה יהיה המחנה מואר. במידת האפשר תותקן תאורה "היקפית" - לאורך הגדרות/גבולות התיחום. רצוי להבטיח תאורת חירום למקרה של תקלה ברשת הראשית.

9. כרזות (פלקטים)

במקומות בולטים בתחומי המחנה - בנקודות הריכוז, בחדרי האוכל, במגרש המסדרים ועוד - ייתלו כרזות אזהרה מפני חפצים חשודים. יש לוודא מדי יום שהכרזות שנתלו נמצאות במקומן והן שלמות, תקינות וקריאות. את הכרזות אפשר להשיג אצל קציני הביטחון למוסדות חינוך ברשות המקומית ובהנהגה.

פרק 14: אבטחת המחנה

1. מחנות יום ולילה בשטח פתוח ומחוץ לתחום היישוב

- א. בכל מחנה תתקיים אבטחה על-ידי נושאי נשק בהתאם לגידור המחנה, כמפורט בטבלאות בהמשך פרק זה.
- ב. מספר נושאי הנשק ייקבע בהתאם לטבלאות אלה.
- ג. אפשר לקיים אבטחה באמצעות מלווים, הרשאים לקבל נשק מסוג "קרבין" בתחנות המשטרה, מתנדבי המשמר האזרחי, מאבטחי חברות השמירה המאבטחות את מוסדות החינוך, שהם בעלי תעודות מתאימות ומורשים לשאת נשק כחוק, מתנדבים נושאי נשק מ"המפעל הראוי" ומאבטחי טיולים.
- ד. השימוש בנשק מסוג תמ"ק "עוזי" ותמ"ק "מאוזר פלקון" לצורך אבטחת מחנות אסור בהחלט.
- ה. המאבטחים יתודרכו ויתורגלו בזיהוי מטעני חבלה, באמצעים שיש לנקוט לאחר גילויים ובכל הקשור לנוהלי הפינוי.
- ו. המאבטחים יהיו בקיאים בהוראות הפתיחה באש ובכללי הבטיחות לגבי נשיאת הנשק.

2. אבטחה במחנה ביום ובלילה

- מנקודת הראות של בטחון המחנה ושל אבטחתו יש להדגיש: מחנות יום ולילה, המתקיימים בתנאי פנימייה ובשטחים פתוחים מחוץ לתחום היישוב; ומחנות, הכוללים לינת לילה בשטח – מחייבים סידורי ביטחון מיוחדים נוסף לכל ההוראות והסידורים, המפורטים בסעיפים הנוספים בכרך זה, כדלקמן:
- א. ככלל תתקיים אבטחה בנשק.
 - ב. מספר המאבטחים יהיה תואם את טבלת תקן כוח האדם לחובשים, לרופאים ולמאבטחים, כמפורט בטבלאות בהמשך פרק זה.
 - ג. יש להקפיד על תכנון האבטחה: יש להציב מאבטח בשער ולדאוג לאבטחה רגלית סביב שטח המחנה (פטרול). כן יש לקיים כיתת כוננות.
 - ד. תכנון האבטחה יתבצע על-פי תוכנית אבטחת המחנה, כפי שאושרה על-ידי קב"ט המחוז.

טבלת כוח אדם לחובשים, לרופאים ולשומרים במחנה קיץ מחוץ ליישוב שאינו מגודר

מס"ד	מס' החניכים במחנה	תקן מינימום							
		שמירת לילה			שמירת יום				
		סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער
.1	עד 100	2	2	2	2	4	-	2	2
.2	מ-100 עד 200	2	2	2	2	4	-	2	2
.3	מ-201 עד 300	2	2	2	2	6	2	2	2
.4	מ-301 עד 400	4	2	2	2	6	2	2	2
.5	מ-401 עד 500	4	2	2	2	8	4	2	2
.6	מ-501 עד 600	4	(2X2) 4	2	2	8	4	2	2
.7	מ-601 עד 700	4	(2X2) 4	2	2	8	4	2	2
.8	מ-701 עד 800	6	(2X2) 4	2	2	10	6	2	2
.9	מ-801 עד 900	6	(2X2) 4	2	2	10	6	2	2
.10	מ-901 עד 1000	6	(2X2) 4	2	2	10	6	2	2
.11	מ-1001 עד 1100	6	(3X2) 6	2	2	12	6	(2X2) 4	2
.12	מ-1101 עד 1200	6	(3X2) 6	2	2	12	6	(2X2) 4	2
.13	מ-1201 עד 1300	6	(3X2) 6	2	2	12	6	(2X2) 4	2
.14	מ-1301 עד 1400	6	(3X2) 6	2	2	12	6	(2X2) 4	2
.15	מ-1401 עד 1500	6	(3X2) 6	2	2	12	6	(2X2) 4	2
.16	מ-1501 עד 1600	6	(3X2) 6	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.17	מ-1601 עד 1700	6	(3X2) 6	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.18	מ-1701 עד 1800	6	(3X2) 6	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.19	מ-1801 עד 1900	6	(3X2) 6	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.20	מ-1901 עד 2000	6	(3X2) 6	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.21	מ-2001 עד 2100	6	(4X2) 8	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.22	מ-2101 עד 2200	6	(4X2) 8	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.23	מ-2201 עד 2500	6	(4X2) 8	2	2	14	6	(3X2) 6	2
.24	מ-2501 עד 3000	8	(5X2) 10	2	2	18	8	(3X2) 6	2

- המספרים הם למשמרת אחת.
- משמרת שנייה בפטרול ובשער עשויה להיות מורכבת מצוות כיתת הכוננות.
- שעות השמירה למשמרת אחת לא יעלו על 6 שעות.
- כמות החובשים והרופאים מתייחסת לשהייה במחנה. בכל יציאה מהמחנה לטיול וכדומה יהיה מספר החובשים/המע"רים על-פי ההנחיות של הלשכה לתיאום טיולים.
- באזורים 2 ו-3 אפשר להציב מאבטח אחד חמוש + אדם נוסף לא חמוש בכל עמדה.

טבלת תקן כוח אדם למאבטחים במחנה קיץ מגודר*

תקן מינימום								מס' החניכים במחנה	מס"ד
שמירת לילה				שמירת יום					
סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער		
4	-	2	2	2	-	-	2	עד 100	.1
6	2	2	2	2	-	-	2	מ-101 עד 200	.2
6	2	2	2	4	-	2	2	מ-201 עד 300	.3
6	2	2	2	4	-	2	2	מ-301 עד 400	.4
6	2	2	2	6	2	2	2	מ-401 עד 500	.5
8	2	(2X2) 4	2	6	2	2	2	מ-501 עד 600	.6
10	4	(2X2) 4	2	8	2	(2X2) 4	2	מ-601 עד 1000	.7
12	4	(3X2) 6	2	10	4	(2X2) 4	2	מ-1000 עד 1500	.8
14	6	(3X2) 6	2	10	4	(2X2) 4	2	מ-1501 עד 2000	.9
16	6	(4X2) 8	2	14	6	(3X2) 6	2	מ-2001 עד 2500	.10
16	6	(4X2) 8	2	16	6	(4X2) 8	2	מ-2501 עד 3000	.11

* תקני החובשים והרופאים במחנה מגודר יהיו על-פי המפורט בטבלה הקודמת: "טבלת כוח אדם לחובשים, לרופאים ולשומרים במחנה קיץ מחוץ ליישוב שאינו מגודר".

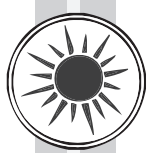
3. אבטחה צמודה בשער

מטרתה העיקרית של האבטחה הנייחת היא בקרת הנכנסים לתחום המחנה, לרבות בדיקת תיקיהם, ומניעת הכניסה מאנשים ומרכב שאינם מורשים להיכנס. המאבטח משמש גם צופה ומתריע על זרים, הנעים סמוך למחנה בנסיבות חשודות, וכן גוף המרתיע גורמים עוינים.

כדי לבצע משימות אלה יש לוודא:

- א. כי שער המחנה סגור, אך מאפשר פתיחה נוחה מצדו הפנימי. בשטח פתוח ומגודר, שאין בו שער קבוע, יותקן שער בצורת מחסום - מוט או חבל - שימנע מעבר של כלי רכב, אם לא ייפתח באופן מכוון על-ידי המאבטח.
- ב. כי המאבטח ממוקם באופן בולט ונשקו צמוד אליו. כן יש לספק לו אמצעי קשר עם האחראי לביטחון או עם המשרד/מפקדה של המחנה לצורך בירור מידי או דיווח חיוני על סיכונים ועל חשודות. עם זאת יש לוודא שהמקום נוח ומוצל, כדי להקל על המאבטח את ביצוע תפקידו.
- ג. כי המאבטח בודק באמצעות תעודה מזהה את זהותו של כל אדם זר, המבקש להיכנס לשטח המחנה, ואת מטרת כניסתו, ומעביר את הנתונים הדרושים באמצעי הקשר שברשותו אל קב"ט המחנה או למפקדה לצורך אישור כניסתו. אם הנכנס נושא תיק או חבילה, יש לבדוקם.
- ד. אם הנכנס נושא נשק, יש לבדוק אם הוא מורשה לשאת נשק זה, ולדווח על כך לאחראי לביטחון כדי לקבל את אישורו.

4. אבטחה ניידת (פטרול)

- א. מטרתה העיקרית של האבטחה הניידת היא שמירה ופיקוח לגבי שטחים, שלמאבטח אין אפשרות לצפות לעברם או לפקח עליהם. בעיקר אמורים הדברים לגבי מחנות הפועלים בשטח גדול, פתוח, או בשטח שיש בו עצמים המגבילים את שדה הראייה, כגון חורשה, מתקנים גבוהים, מגבלות טופוגרפיות וכיו"ב.
- ב. הפטרול יסייר בגזרה שנקבעה עבורו או מסביב למחנה לאורך הקו התוחם או הגדר, או יתמקד בפיקוח על פעילות מיוחדת הנערכת במחנה – הכול לפי ההנחיות שיתנו האחראי לביטחון ו/או מנהל המחנה.
- ג. במהלך הסיור יסרוק הפטרול את השטח באופן שוטף כדי לאתר "חפצים חשודים" או מפגעים אחרים, העלולים לסכן את המשתתפים. הסיור ייעשה בנשק צמוד ויכלול אמצעי קשר לדיווח לגבי אנשים, "חפצים חשודים" או כל התפתחות, שיש בה סכנה למחנה. בכל מקרה כזה יש לדווח מיידית באמצעי הקשר לאחראי לביטחון, תוך שמירה על קשר עין רצוף עם הגורם החשוד.

5. יציאה מהמחנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה

היציאה מהמחנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה תתואם עם לשכת תיאום הטיולים של משרד החינוך.

6. תוכנית אבטחת המחנה – כללי

- א. במהלך ההכנות יכין קב"ט המחנה תוכנית אבטחה למחנה.
- ב. תוכנית האבטחה תובא לאישורו של קב"ט המחוז או מי שמונה מטעמו.
- ג. אישור קב"ט המחוז לתוכנית האבטחה הוא תנאי לקבלת אישור רישוי עסקים ואישור לקיום המחנה.
- ד. אם יתגלו ליקויים בתוכנית האבטחה שהציג קב"ט המחנה במהלך הסיור בשטח, יבהיר קב"ט המחוז מה הם הליקויים הללו, וקב"ט המחנה יתקן אותם כדי לקבל את האישור המתאים.
- ה. התוכנית לאבטחת המחנה תוכן כמפורט להלן ותלווה בתרשימים, בתמונות ובטבלאות כנדרש.

7. המסגרת להכנת תיק אבטחה במחנה קיץ

תוכן התיק

- א. כללי
- ב. עיקרי השיטה של אבטחת המחנה
- ג. בעלי התפקידים במחנה
- ד. דגשים והנחיות למאבטחים במחנה
- ה. הנחיות והוראות למאבטחים במחנה
- ו. אירועי חירום במחנה – מקרים ותגובות
- ז. טלפונים ואמצעי תקשורת
- ח. רפואה במחנה
- ט. תיאום עם גורמי חוץ
- י. הוראות פתיחה באש
- יא. נספחים

ראו את פירוט הנושאים הכלולים בתיק בחוזר מנכ"ל סט/8(ג), ז' בניסן התשס"ט, 1 באפריל 2009 (קיץ).

פרק 15: חלוץ/מאסף

1. הביטחון בחלוץ

- א. לפני הגעת החלוץ לשטח יש ליידע את קב"ט הרשות.
- ב. עד קבלת האישור הבטחוני מקב"ט המחוז ומכוחות הביטחון יפעל צוות החלוץ לפי הנוהל של חניון לילה, כמפורט באישור הבטחוני של הלשכה לתיאום טיולים.

2. אישור בטחוני לחלוץ

- א. כדי לקיים את פעולת החלוץ יש להגיש בקשה ללשכה לתיאום טיולים, לקיום החלוץ על-פי ההנחיות לתיאום טיולים.
- ב. באישור הבטחוני לקיום החלוץ, שיתקבל מהלשכה לתיאום טיולים, צריכה להיות הגדרה מפורשת של תקופת החלוץ ושל כמות נושאי הנשק במקום.
- ג. חלוץ, הכולל עד 200 משתתפים, יוגדר ככזה עד הגעתו של הגוף העיקרי, ויפעל על-פי ההנחיות לחניית לילה בטיולים.
- ד. חלוץ, הכולל יותר מ-200 משתתפים, יוגדר ככזה במשך שני לילות ויפעל על-פי ההנחיות לחניית לילה בטיולים. בחלוץ מעל לשני לילות חובה שיהיו גדר תקינה ושערים בהתאם להנחיות חוזר זה, וכן תוכנית אבטחה המאושרת על-ידי קב"ט המחוז בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל קיץ 2009.
- ה. חלוץ של מחנה – בכל מספר שהוא – מחייב אחראי לביטחון (הוא אינו חייב להיות קב"ט המחנה). האחראי לביטחון יאושר על-ידי הקב"ט המחוזי.

3. בטיחות ובריאות בחלוץ

- כללי השמירה על הבטיחות ועל הבריאות של החניכים במחנה חלים גם על החלוץ – למעט האישורים לפתיחת המחנה. אלה יינתנו בשלבי ההקמה של המחנה טרם פתיחתו וטרם הגעת המחנאים.

4. נוכחות בעלי תפקידים בחלוץ ובמאסף

- א. האחראים לביטחון, לבריאות ולבטיחות חייבים להיות בשטח ההקמה משלב החלוץ ועד שלב המאסף לצורך מתן הנחיות, פיקוח ובקרה.
- ב. כללים אלה חלים גם על המאסף.

פרק 16: השימוש בנשק

ראו הרחבות על שימוש בסוגי נשקים בחוזר מנכ"ל סט/8(ג), ז' בניסן התשס"ט, 1 באפריל 2009 (קיץ).

1. הוראות פתיחה באש

הגדרות

- א. **סכנת חיים:** סכנה של אובדן חיי אדם או של חבלה מסוכנת בגופו.
- ב. **נשק חם:** כלי ירייה, רימון יד, בקבוק תבערה, מטען נפץ וכדומה.
- ג. **נשק קר:** סכין, פגיון, גרזן, אלות, מוטות מתכת וכדומה.
- ד. **אזהרה מוקדמת:** הודעה על כוונה לפתוח באש, אם התקיפה לא תיפסק.

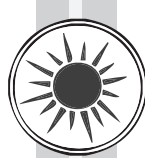
עקרונות כלליים

- א. השימוש בנשק לעבר אדם מותר רק כשהוא דרוש באופן **מידי** לשם **הגנה** על היורה או על אדם אחר מפני תקיפה, שנשקפת ממנה **סכנת חיים** מוחשית ליורה או לאדם אחר.
- ב. השימוש בכלי ירייה לצורך הגנה עצמית ייעשה כמוצא אחרון, לאחר שנשקלו ומוצו דרכי פעולה אחרות להפסקת התקיפה, לרבות אזהרה מוקדמת – ובלבד שאין בכך כדי לסכן את חייו של היורה או של זולתו, וכאשר אין דרך אחרת בנסיבות העניין להתגבר על התוקף המסכן חיים.
- ג. נחיצות השימוש בכלי הירייה תיבחן בכל שלב משלבי האירוע. יש להפסיק את הירי מיד עם הפסקת התקיפה וכאשר אין עוד סכנה לחיים.
- ד. לצורך הדיפת התקיפה המסכנת חיים מותר לפתוח באש לעבר גופו של התוקף כדי לפגוע בו, וכך למנוע ממנו להשלים את התקיפה. **אם אפשר לסכל את התקיפה באמצעות ירי לעבר רגלי התוקף, יש להעדיף ירי כזה.**
- ה. כאמור לעיל תבוצע הפתיחה באש לעבר התוקף בלבד ובירי בודד ומכוון, תוך נקיטת אמצעי זהירות למניעת פגיעה באנשים אחרים הנמצאים בטווח האש. **יש להפסיק את הירי מיד עם הפסקת התקיפה, וכאשר אין עוד סכנה לחיים.**
- ו. אם התוקף נמלט, אין לירות בו – אלא אם הוא עדיין מסכן חיים. אם קיימת עדין סכנה לחיים, ואם אפשר למנוע את הסכנה באמצעות ירי לעבר רגלי התוקף, יש להעדיף ירי כזה; אבל אם הדבר אינו אפשרי, מותר לירות לעבר גופו.
- ז. אם ידוע למאבטח כי התוקף אינו חמוש כלל בנשק חם או בנשק קר, אין לירות בו, שהרי אין נשקפת ממנו סכנה לחיים. **יש להפסיק את הירי מיד עם הפסקת התקיפה, וכאשר אין עוד סכנה לחיים.**

2. אחזקת נשק

- 1. אם ירוכזו כלי הנשק על-ידי האחראי לביטחון, תחול עליו חובת אחזקת הנשק בהתאם לחוק ולהוראות משטרת ישראל.
- 2. יש להקפיד על כללי הבטיחות והזהירות בשימוש בנשק מסוג "קרביין". ראו נספח ד' בחוזר מנכ"ל סט/8(ג), ז' בניסן התשס"ט, 1 באפריל 2009 (קיץ).

3. פעולות לאחר סיורי הירי

- פריקת הנשק (בהתאם לנוהל)
- טיפול רפואי
- דיווח
- סריקות
- בידוד אזור הירי
- עריכת תחקיר

פרק 17: מצבי חירום

1. הטיפול בחפץ חשוד - עקרונות

פעולות שיש לעשות

- א. איתור מקום החפץ והמודיע.
- ב. תחקור המודיע לגבי החפץ החשוד.
- ג. מסירת פרטי התחקור באמצעי הקשר למשטרה, הנמצאת בדרכה למקום.
- ד. הפרדת האזור מקהל סקרנים ברדיוס של 50 מ' לפחות.
- ה. הפעלת מערכת כריזה (אם קיימת), מגפון, מדריכים ואזרחים במקום כדי להרחיק את הקהל.
- ו. פנייה לאזרחים באזור הרלוונטי בבקשה לפתוח דלתות וחלונות.
- ז. בדיקת האפשרות לכיוון התנועה אל דרכים עוקפות.
- ח. הקפדה על שמירת מרחק בטיחות מהחפץ החשוד במהלך עבודת החבלן.
- ט. המתנה להוראות החבלן המטפל; ייתכן שיהיה צורך בסריקות לאיתור מטענים נוספים.

פעולות שאין לעשות

- א. אסור לבדוק את החפץ החשוד ואת תכולתו - גם לא בעין.
- ב. אסור להרים את החפץ החשוד ולהזיזו.
- ג. אסור להרחיק את החפץ ממקום הימצאו.
- ד. אסור להמתין לחבלן ליד החפץ החשוד.
- ה. אסור להימצא באזור הסכנה מעבר לזמן הדרוש לצורך הרחקת הקהל.
- ו. אסור לאפשר לילדים/למבוגרים לחצות את השטח הסגור.
- ז. אסור לאפשר לכלי רכב לחצות את אזור הסכנה - למעט מכוניות כיבוי אש ואמבולנסים בנסיעת חירום.
- ח. אסור לפתוח את האזור לתנועה לפני קבלת אישור ברור מהחבלן המטפל.
- ט. אסור להפנות גב לקהל בעת חסימת האזור, כדי למנוע כניסת קהל לזירת האירוע.
- י. אסור לעזוב את מקום האירוע אלא לאחר החזרת שגרת החיים התקינה.

2. אמצעים לשליטה, לאזעקה ולמילוט במצבי חירום

- בכל מחנה יימצאו האמצעים, שיפורטו בהמשך, במצב תקין ושמיש ובסטנדרטים המחייבים:
- אמצעי קשר חיצוני, כגון טלפון, טלפון נייד או מכשיר קשר ליצירת קשר עם מוקד, הפועל 24 שעות ביממה ובאופן רצוף. במפקדה או במשרד המחנה תיתלה במקום בולט טבלה, ובה מספרי טלפון חיוניים: משטרה או צה"ל (לפי אזורי האחריות), מכבי אש, מד"א, בית חולים קרוב, קב"ט מקומי וכו'; אמצעי קשר פנימי, כגון מכשירי קשר קטנים לקשר עם שומרים/פטרול; מערכת כריזה ו/או מגבירי קול ניידים (מגפון), בהתאם לגודל המחנה.
 - יציאות חירום (לפחות יציאה אחת נוסף ליציאה הראשית), דרכי פינוי נוחות ובטוחות ושטחי פינוי (לפחות 2 ובכיוונים נוגדים) במרחק 300 עד 500 מ' מאזור המחנה.
 - שטחי כינוס למקרה שיהיה צורך בפינוי כל המשתתפים במחנה יום ובמחנה לילה, המתקיימים בשטח פתוח מחוץ לתחום היישוב, בעת אירוע חירום.
 - אמצעי כיבוי אש ועזרה ראשונה, כמפורט בטופס אישור העסקים של המחנה ובטופס אישור הבטיחות למחנה.
 - תיק אבטחה. הוא יוכן על-ידי קב"ט המחנה ויימצא במנהלת המחנה.

פרק 18: פיקוח ובקרה במחנה על הביטחון במחנה

- 1. תדרוכים**
 - א. ביום הראשון יינתן תדרוך לכל סגל המחנה, ובו יפורטו נוהלי הביטחון, תוכנית האבטחה ונוהלי החירום.
 - ב. ביום הראשון יינתן תדריך מפורט לאנשי האבטחה במחנה, ובו יפורטו נוהלי הביטחון והחירום במחנה, הנחיות הביטחון ונוהלי השימוש בנשק והפתיחה באש.
 - ג. מדי יום תתבצע עליית משמר למשמרת הלילה, ובה יתודרכו המאבטחים על-ידי הקב"ט בנושאים אלה: מודיעין, חלוקת שמירה וגזרות, טבלת שמירה, נוהלי חירום ודגשים מיוחדים.
 - ד. כוחות העזר במחנה - מנהל המחנה, הרופא, החובשים, המנהלן וכו' - יתודרכו בתחילת המחנה ולפחות פעם בשבוע בנושאים אלה:
 1. נוהלי חירום.
 2. דרכים וצירי פינוי.

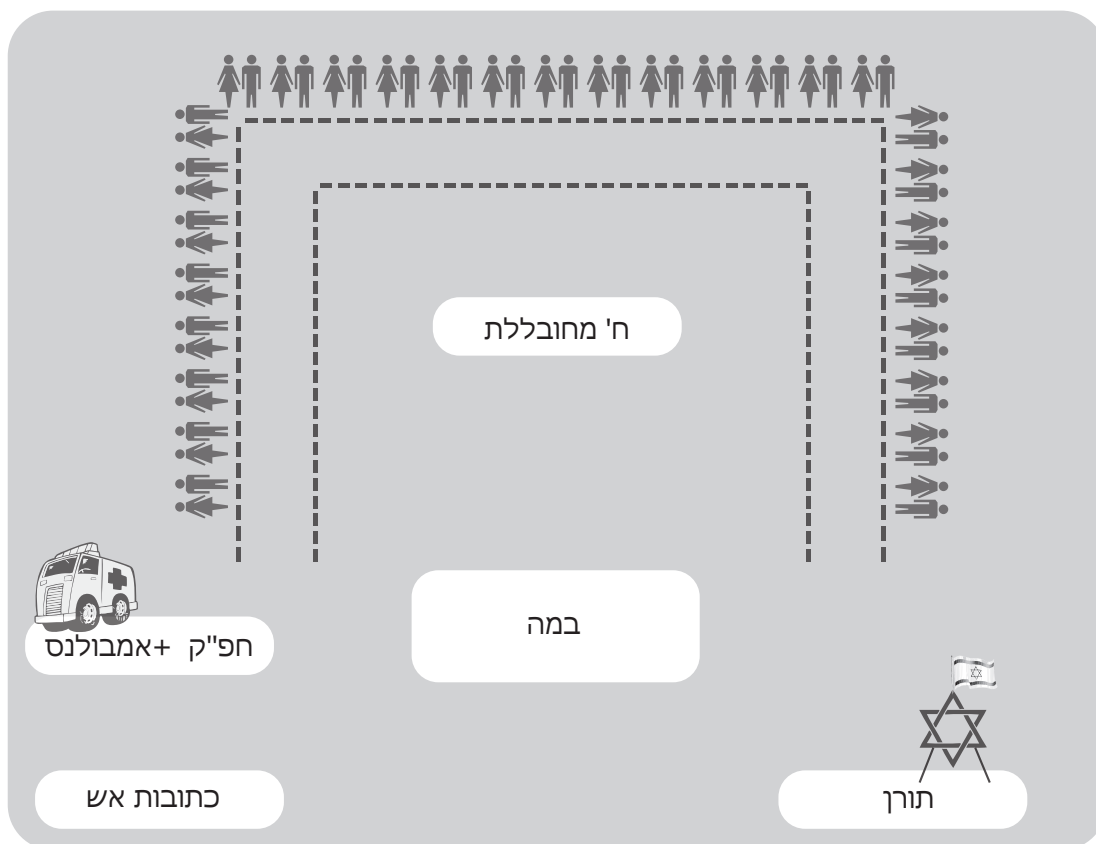
- 2. פיקוח ובקרה**
 - א. במהלך היום והלילה יבצע קב"ט המחנה בדיקות של תקינות האבטחה במחנה באופן מדגמי.
 - ב. קב"ט המחנה יבצע בדיקות מדגמיות לכל הטוילים, היוצאים משטח המחנה, לגבי תקינותם ועמידתם בתקנים הנדרשים.
 - ג. קב"ט המחנה יפקח על קיום האבטחה ותוכניתה במהלך המחנה.
 - ד. האבטחה בכלל המחנות תיבדק על-ידי יחידת הפיקוח על הטוילים של משרד החינוך. היא תבקר במחנה לפחות פעם אחת במהלכו ותבצע ביקורת פתע.

פרק 19: טקס סיום

1. טקס הסיום יתקיים בשטח שהוכן לכך מראש ואושר על-ידי מנהל המרחב ורכז הבטיחות התנועתי.
2. אמבולנס המחנה יימצא במרחב הטקס.
3. אם הטקס מתקיים מחוץ לשטח המחנה, יכין קב"ט המחנה תוכנית אבטחה לטקס.
4. אין להכניס למרחב הטקס ציוד מסוכן, כגון מקלות עץ, ציוד אש כלשהו וכדומה. ציוד זה יוחרם בכניסה לטקס.
5. מרחב הטקס יואר – בעיקר שבילי ההליכה בהם צועדים החניכים.
6. יש לתחום את מרחב הטקס ב-ח' מחובללת תלת-מימדית(ראו שרטוט). יש לתדרך את החניכים לא לחצות חבל זה.
7. הכניסה למרחב הטקס והיציאה ממנו יהיו בסדר מסוכם מראש, ויוכרוזו במערכת הכריזה במקום.
8. במרחב הטקס תימצא מערכת הגברה. כן יימצא שם מגפון למקרה של הפסקת חשמל.
9. הבמה במרחב הטקס תוקם לפי הנהלים המופיעים בכרך ב' – פעילות חריגה, פרק 5, סעיף 2, עמ' 62.
10. הדלקת כתובות אש תיעשה בהתאם לנהלים, המופיעים בכרך ב' – פעילות חריגה, פרק 6, עמ' 63-65.
11. יש לבצע הכנה מראש לחניכים. היא תכלול כללי התנהגות לאור ערכיה החינוכיים של תנועת הצופים.

פרק 20: ביקור הורים

1. ככלל אסורה כניסת הורים לשטח המחנה.
2. אם הוחלט לאשר כניסת הורים, ייעשה הדבר באישור מנהל המחנה. טרם כניסתם יש לוודא שאינם נושאים כלי נשק ושאינם מכניסים מזון לשטח המחנה.
3. כל כניסת הורה לשטח המחנה ויציאה ממנו תתועד על-ידי מפקדת המחנה ביומן המחנה.
4. אם הוחלט על קיום יום ביקור הורים מתוכנן, יש לבנות תוכנית פעולה לגבי האבטחה והתארגנות המחנה לקראת הביקור. התוכנית תכלול: פריסת אבטחה, חניה וסידורה, כניסות ויציאות, חסמים, חלוקת תפקידים ומיקומים, לוח זמנים, התנהלות בחירום (שריפה, פח"ע, חפץ חשוד וכדומה). בתוכנית יש לקיים את הנהלים הבאים:
 1. יש לתאם **מראש** עם משטרת ישראל את דבר קיום הביקור, כדי למנוע עומס תנועה בדרך למחנה. כן יש לשכור שוטרים לביצוע הכוונת תנועה.
 2. יש להכשיר מגרש חניה בהתאם למספר ההורים הצפויים להגיע. אם מגרש החניה רחוק משטח המחנה, יש לארגן הסעות מיוחדות.
 3. אם הגעת ההורים תיעשה בהסעות מאורגנות מאזור המגורים שלהם, יש למנות אחראי לניהול החניה ולהיערך לניהולה מבעוד מועד.
 4. קב"ט המחנה יתכנן את האבטחה באופן שתיתן מענה לצרכים החדשים.
 5. בפתח המחנה יש להקים עמדת מודיעין. היא תאויש על-ידי חברי שכבה בוגרת ותיתן מענה להורים המגיעים.
 6. הן בחזור ההורים המקדים הן ביום הביקור יש לאסור על ההורים להכניס מזון לשטח המחנה.
 7. בהכנה ליום ביקור יש להביא בחשבון את ניהול שגרת המחנה במקביל לניהול הביקור ולהיערך בהתאם.

נספח 1: אישור יציאה משטח המחנה

עותק חניך

אישור יציאה משטח המחנה

שבט: _____

תאריך: _____

שם החניך: _____, כיתה: _____, משעה: _____ עד שעה: _____

מרכז השבט: _____, חתימה: _____

מפקדה: _____, חתימה: _____

(אישור המפקדה לאחר אישור מפקד המחנה ו/או קב"ט המחנה).

עותק מפקדה

אישור יציאה משטח המחנה

שבט: _____

תאריך: _____

שם החניך: _____, כיתה: _____, משעה: _____ עד שעה: _____

מרכז השבט: _____, חתימה: _____

מפקדה: _____, חתימה: _____

(אישור המפקדה לאחר אישור מפקד המחנה ו/או קב"ט המחנה).

עותק שבט

אישור יציאה משטח המחנה

שבט: _____

תאריך: _____

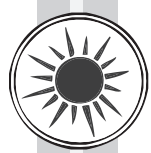
שם החניך: _____, כיתה: _____, משעה: _____ עד שעה: _____

מרכז השבט: _____, חתימה: _____

מפקדה: _____, חתימה: _____

(אישור המפקדה לאחר אישור מפקד המחנה ו/או קב"ט המחנה).

נספח 3: שילוט למבנים מחנאיים ולמטבח

שלט למבנה מחנאי (דוגמא)

הכניסה ללא ליווי מדריך אסורה!!! הגבלות למתקן:

- ✓ במתקן ישתמשו חניכים מכיתה ז' ומעלה.
- ✓ אין לעלות למתקן בכובע.
- ✓ מעל 5 חניכים לא יעלו למתקן במקביל.

שלט למטבח

הכניסה אסורה – פרט לצוות המטבח!!!

כללי בטיחות במטבח

- ✓ הדלקת האש תיעשה רק על-ידי בוגר.
- ✓ חיבור/החלפת מכל גז ייעשו רק על-ידי מרכז השבט ו/או מי שהוסמך על-ידי רכז בטיחות הנהגתי.
- ✓ הכלים והמצרכים יאוחסנו בגובה 30 ס"מ מהרצפה.
- ✓ צוות המטבח יידע לתפעל עמדת כיבוי אש הכוללת: מטפה 6 ק"ג ומחבט, העמדה תהיה במרחק של 3 מ' לפחות מבלוני הגז ומעמדת הבישול ולא יותר מ-10 מ'.
- ✓ יש לוודא כי אין חומרים דליקים בקרבת הכיריים (בד, שמן, דלק וחבלים).
- ✓ אם פורצת שריפה בכלי הבישול ו/או במכלי הגז, אין לכבות את האש במים אלא במטף.
- ✓ יש לוודא כי כלי הבישול תקינים (עם ידיות, ללא סדקים).
- ✓ יש לוודא כי כירת הגז/בישול תקינה ויציבה.

נספח 4: נוהל קליטת חניכים ביום הראשון

1. הקליטה בשבט

- א. יש לוודא כי החניכים הביאו עמם את כל הציוד הדרוש למחנה.
- ב. יש לוודא כי כל החניכים הביאו עמם אישור בריאות החתום על-ידי ההורים. במידת הצורך יש לוודא כי צורף אישור השתתפות לחניך מהרופא.
- ג. **לשכב"ג:** יש לבצע תדריך העמסה ופריקה של ציוד כפי שמפורט בעמ' 168. כן יש לתדרך את השכב"ג מה עליהם לבדוק ביום הקליטה בשבט.

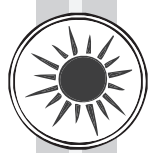
2. הקליטה ביער

- א. בסמוך לחניון האוטובוסים תוקם נקודה לקליטת חניכים. בנקודה יימצאו רשימות החניכים כפי שנתקבלו בסגירת ההרשמה. ובהן הפרטים הבאים: שבת, שם משפחה ושם פרטי, כתובת, טלפון, טלפון של הורה, אישור הורים, בעיות בריאות, צמחוני/לא.
- ב. יש למלא פרטים אלה בטבלה ולהעביר את הנתונים הבאים:
 1. למפקדה – מספר החניכים המדויק ורשימות מדויקות.
 2. לאקונומיה – מספר הצמחוניים.
 3. למרפאה – רשימת בעיות בריאות מעודכנת.
- ג. לכל חניך יש לתת מדבקות אחידות לכלל המחנה, על מנת שיסמן בהן את ציודו.
- ד. לאחר הקליטה יש להוביל את החניך למתחם השבט, שם יעבור תדריך בטיחות בשתי רמות: שכב"ג – על-ידי נציג צוות הנהגה ועל-ידי מרכז השבט. שכב"צ – על-ידי מרכז השבט והרשג"ד.

אין לבצע כל פעילות לפני ביצוע התדריך.

- ה. יש לבצע סיור היכרות עם המחנה. במהלך הסיור יש לתת את הדגשים הבאים:
 1. גבולות השבט והמחנה.
 2. איסור נגיעה בתשתית מים ו/או חשמל.
 3. סימון נקודת ריכוז שבטית למקרה חירום.
 4. מקום המרפאה למקרה חירום.
 5. מקום שטח ההנהגה ואיסור הכניסה לשטח זה.
 6. מקום השירותים הכימיים.
 7. מקום המקלחות.
 8. מקום עיר קופים ואיסור הכניסה אליה ללא מדריך.
- ו. יש לוודא כי כל חניך במחנה יבצע תרגיל פינוי מהיער פעם אחת לפחות.

נספח 5: אישור קיום פעילות מחוץ לגדר המחנה

חלק א' – ימולא על-ידי מבקש הפעילות

שבט: _____, גדוד: _____, כיתה: _____

תאריך הפעילות: _____, יום: _____, בין השעות: _____ - _____

תוכנית הפעילות:

הדלקת אש כן/לא

ירידה משבילים כן/לא

מסלול יחידים כן/לא

שם האחראי בשטח: _____ טלפון סלולרי (שימצא בטיול): _____

שם הרשג"ד/רכז הדרכה צעיר: _____, חתימה: _____.

חלק ב' – ימולא על-ידי מרכז השבט

שם מרכז השבט: _____, חתימה: _____.

חלק ג' – ימולא על-ידי מפקדת המחנה

הפעילות אושרה/לא אושרה בהתאם להגבלות שלהלן:

דגשים: כיבוי אש, מים לשתייה, מלווים חמושים ורפואיים, קשר, טלפון סלולרי, הגבלת שעות, מספר מלווים צעירים, מספר מלווים בוגרים, קיום טיול הכנה.

קב"ט המחנה/מרכז ההנהגה: _____, חתימה: _____.

עותק 1 יישאר במפקדת המחנה; עותק 2 – בידי אחראי הפעילות.

נספח 6: נוהל בדיקת מבנים יומית

נוהל בדיקת מבנים יומית:

- ✓ כפיתות המבנה.
- ✓ יתרים (מתיחה, סימון).
- ✓ סנאדות (ללא סדקים, ללא ריקבון, סימון חלקים בולטים).
- ✓ שילוט.
- ✓ מעקים (הימצאות, חיזוק).
- ✓ בזנ"טים (סימון וכיסוי).

נספח 7: כרזת ביטחון

זהירות מחפץ חשוד!!!

אין לגעת בחפץ חשוד!
יש לדווח מיד למדריך או למרכז השבט
ולהתרחק מהמקום!

